

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 25/2017 (2685) Rok LIX 2-9.7.2017

Wyruszajcie na wakacje,
patrząc na świat
z... Bożej perspektywy!

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Domy Polskiej Misji Katolickiej we Francji

zapraszają na wypoczynek

★ Niskie ceny ★ Zniżki dla dzieci ★ Dobra kuchnia polsko-francuska ★ Specjalne stawki dla grup
★ Domy prowadzone przez siostry zakonne ★ Wygodna lokalizacja ★ Kaplica w każdym domu

DINARD

www.mission-catholique-polonaise.net

tel. 02 99 46 71 71

e-mail: la.villa.vistule@onet.eu

WILLA „LA VISTULE”

Piękna plaża St. Enogat 2 kroki od domu. Wiele atrakcji Smaragdowego Wybrzeża.

LA FERTÉ s/Jouarre

www.pmkjouarre.blogspot.fr

tel. 01 60 22 03 76

e-mail: pmk.laferte@free.fr

LA FERTÉ S/JOUARRE

Dom z dużym parkiem położony nad Marną. Blisko Euro Disneyland i atrakcje Paryża.

LOURDES

www.pmk Lourdes.blogspot.fr

tel.: 05 62 94 91 82

pmklourdes@club-internet.fr

DOM BELLEVUE

Duchowe wzmocnienie w sanktuarium Matki Bożej. Wycieczki górskie w malownicze Pireneje.

KORSYKA

www.maison-saint-hyacinthe.com

tel. 04 95 33 28 29

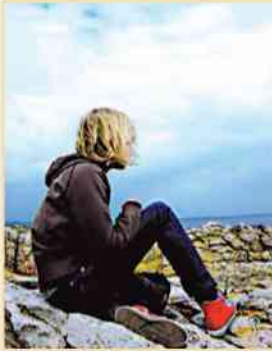
e-mail: mshcorse@yahoo.fr

DOM ŚW. JACKA

Słoneczne wakacje nad Morzem Śródziemnym. Zwiedzanie Wyspy Piękności.

Telegram z głową w... chmurach

A oni już z głowami w chmurach, odlaty ją, oć pływają, rozbiegają się... gdzie wzrok nie sięga, gdzie się przerośnie, gdzie w pomnieniu i za pomnieniem, gdzie sięga tylko umęczona naukowością i podduszona szkołą młoda, a wybiła ją – wasza a yob-rażnia! Zamykają komputery, zeszły z prawdą i błędami, podręczniki co przemija ją ze swą filozofią i przeliczaniem życia na liczby, i calki, i zaczynają się wakacje, je prawdziwe. Nie żadne tam urlopy, ferie, czy długie weekendy, a właśnie letnie, duże wakacje szkolne – dla maluchów i gimnazjalistów, licealistek i studentów obija płąci. Aliści wylucham tu jeszcze szczyptę dydaktyki z lektur obowiązkowych i Wieszcza paryskiego, ale w dobrej wierze. Żelę się przeżyć na nich bez szkolnych i przedzeń. Młodości, dodaj Wam skrzydła... myślenia i emocij na wakacyjnych ścieżkach – dziękaj plażę i pod Orlą Percią. Byście oderwać się umieli od codzienności, przesądów i przeciętności; od telefonów komórkowych i innych cywilizacyjnych protez, uzależnień, od wirtualnej niewoli. Wróćcie na chwilę do „realu” wiatru, słońca, deszczu, drugich ludzi... bez kontekstów. I do własnych myśli autorskich powróćcie, co drzemią w was i czekają na ciszę. Stańcie się przez chwilę wolni, woli by usłyszeć swój głos i pogadać sobie niezobowiązująco z samym sobą i z Nim też. P.O.

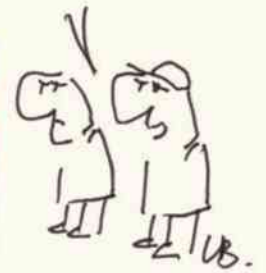
W wakacje

WAKACJE

WŁADZE WSPOKAJAJĄ MIEJSCOWĄ LUDNOŚĆ, ŻE TO NIE SĄ NOWI UCHODźCY, TYLKO RODZINY JUŻ ZAINSTALOWANYCH PRZEBYSZÓW, PRZEBYWAJĄCE DO NICZEGO W ODWIEDZINACH...

rys. Leszek Biernacki

Z SATYRYCZNEJ TEKI L. B.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Trump w Polsce – str. 6
- | Podróżowanie – str. 8
- | Bielsza niż śnieg na Giewoncie – str. 9
- | «Toute la France est polonaise!» – str. 11
- | Człowiek ze śniegu – str. 12

Bogdan Dobosz

Republika pomaszkuje?

II tura wyborów we Francji potwierdziła większość przedwyborczych prognoz. Przewodnicząca partia Republika w Drodze (LREM), razem z centrolewicowym Ruchem Demokratycznym (MoDem) uzyskała znaczną większość w parlamencie (350 deputowanych na 577).

Wybory odbywały się przy rekordowo niskiej frekwencji. 57,36% uprawnionych do głosowania Francuzów nie poszło do urn podczas II tury wyborów. Mówi to sporo o nastrojach społecznych.

Francuska prasa na pierwszych stronach umieszczała tytuły: „Po pałacu Elizejskim, parlament” („Le Figaro”), „Lekcja historycznego zwycięstwa” („Le Parisien”), czy „Sukces nadszarpnięty frekwencją” („La Croix”).

Zwycięstwo LREM było trochę mniejsze, niż przewidywały to ostatnie sondaże. Być może pewność zwycięstwa trochę zdemobilizowała elektorat prezydenta Emmanuela Macrona. Największą partią opozycyjną będą Republikanie, którzy razem z centrową UDI uzyskali 137 mandatów i jest to wynik lepszy, od przewidywanego po I turze. Stan posiadania socjalistów i ich sojuszników stopniat z 302 deputowanych do 44 (w tym tylko jeden z

partii ekologicznej). France Insoumise (FI), nowa skrajnie lewicowa partia, której nazwę można tłumaczyć jako Francję Zbudowaną, ale też jako Francję Niepokonaną, uzyskała 27 miejsc w Zgromadzeniu Narodowym, a jej szef Jean-Luc Mélenchon wygrał dość wysoko w okręgu Bouche-du-Rhône. 10 miejsc zdobyli w koalicji z FI – komuniści.

Front Narodowy będzie miał ostatecznie 8 deputowanych, co też jest wynikiem lepszym, od przewidywanego w sondażach.

ciąg dalszy na str. 13

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

Adres: _____

Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Telefon: _____

Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

PRENUMERATY

PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

XIII Niedziela zwykła Rok A

PIERWSZE CZYTANIE 2 KRL 4, 8-12A. 14-16A

Czytanie z Drugiej Księgi Królewskiej

Pewnego dnia Elizeusz przechodził przez Szunem. Była tam kobieta bogata, która zawsze nakłaniała go do spożycia posiłku. Ilekroć, więc przechodził, udawał się tam, by spożyć posiłek. Powiedziała ona do swego męża: «Oto jestem przekonana, że świętym mężem Bożym jest ten, który ciągle do nas przychodzi. Przygotujmy mały pokój na górze, obmurowany, i wstawmy tam dla niego łóżko, stół, krzesło i lampę. Kiedy przyjdzie do nas, to tam się uda». Gdy więc pewnego dnia Elizeusz tam przyszedł, udał się na górę i tam ułożył się do snu. I powiedział do Gechaziego, swojego sługi: «Co można uczynić dla tej kobiety?» Odpowiedział Gechazi: «Niestety, ona nie ma syna, a mąż jej jest stary». Rzekł, więc: «Zawołaj ją!» Zawołaj ją i stanęła przed wejściem. I powiedział: «O tej porze za rok będziesz pieściła syna».

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Na wieki będę stawiał łaski Pana.

DRUGIE CZYTANIE

Rz 6, 3-4. 8-11

Czytanie z Listu, św. Pawła Apostoła do Rzymian

Bracia: My wszyscy, którzy otrzymaliśmy chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć. Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my postępowali w nowym życiu – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca. Otóż, jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, wiedząc, że Chrystus, powstawszy z martwych, już więcej nie umiera, śmierć nad Nim nie ma już władzy. Bo to, że umarł, umarł dla grzechu tylko raz, a że żyje, żyje dla Boga.

Tak i wy rozumieście, że umarliście dla grzechu, żyjecie zaś dla Boga w Chrystusie Jezusie.

EWANGELIA

Mt 10, 37-42

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus powiedział do swoich apostołów: «Kto kocha ojca lub matkę bardziej niż Mnie, nie jest Mnie godzien. I kto kocha syna lub córkę bardziej niż Mnie, nie jest Mnie godzien. Kto nie bierze swego krzyża, a idzie za Mną, nie jest Mnie godzien. Kto chce znaleźć swe życie, straci je, a kto straci swe życie z mego powodu, znajdzie je. Kto was przyjmuje, Mnie przyjmuje; a kto Mnie przyjmuje, przyjmuje Tego, który Mnie posłał. Kto przyjmuje proroka, jako proroka, nagrodę proroka otrzyma. Kto przyjmuje sprawiedliwego, jako sprawiedliwego, nagrodę sprawiedliwego otrzyma. Kto poda kubek świeżej wody do picia jednemu z tych najmniejszych, dlatego że jest uczniem, zaprawdę, powiadam wam, nie utraci swojej nagrody».

LITURGIA SŁOWA

XIV Niedziela zwykła Rok A

PIERWSZE CZYTANIE

Za 9, 9-10

Czytanie z Księgi proroka Zachariasza

Tak mówi Pan: «Raduj się wielce, Córo Syjonu, wotaj radośnie, Córo Jeruzalem! Oto Król twój idzie do ciebie, sprawiedliwy i zwycięski. Pokorny – jedzie na osiołku, na oślątku, źrebięciu oślicy. On usunie rydwany z Efraima, a konie z Jeruzalem; tutek wojenny zostanie złamany. Pokój ludom obwieści. Jego władz-

two sięgać będzie od morza do morza, od brzegów Rzeki aż po krańce ziemi».

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Będę Cię wielbił, Boże mój i Królu.

DRUGIE CZYTANIE

Rz 8, 9. 11-13

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian

Bracia: Wy nie żyjecie według ciała, lecz według Ducha, jeśli tylko Duch Boży w was mieszka. Jeżeli zaś ktoś nie ma Ducha Chrystusowego, ten do Niego nie należy. A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych, to Ten, co wskrzesił Chrystusa Jezusa z martwych, przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą mieszkającego w was swego Ducha. Jesteśmy, więc, bracia, dłużnikami, ale nie ciała, byśmy żyć mieli według ciała. Bo jeżeli będziecie żyli według ciała, czeka was śmierć. Jeżeli zaś przy pomocy Ducha zadawać będziecie śmierć popędom ciała – będziecie żyli.

EWANGELIA

Mt 11, 25-30

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

W owym czasie Jezus przemówił tymi słowami: «Wystawiam Cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztroptnymi, a objawiłeś je prostaczkom. Tak, Ojczy, gdyż takie było Twoje upodobanie. Wszystko przekazał Mi Ojciec mój. Nikt też nie zna Syna, tylko Ojciec, ani Ojca nikt nie zna, tylko Syn i ten, komu Syn zechce objawić. Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię. Weźcie na siebie moje jarzmo i ucicie się ode Mnie, bo jestem cichy i pokornego serca, a znajdziecie ukojenie dla dusz waszych. Albowiem słodkie jest moje jarzmo, a moje brzemię lekkie».

Łacino wróć!

ks. prof. Grzegorz Jaśkiewicz

W Paryżu, na wielu uczelniach, począwszy od Sorbony czy École Cathédrale jest możliwość uczenia się obcych języków. Coraz większą popularnością cieszą się języki takie jak: syryjski, hebrajski, grecki, ale też nie zapomina się i o łacinie. Jest sporo też nowych podręczników do jej zgłębiania.

W tym ostatnim języku kryje się nieopisana mądrość ludowa. Gdy zgłębiamy twórczość pisarzy czy poetów łacińskich, wyrażoną różnymi maksymami, zauważamy lukę w komentowaniu tych tekstów. Do tej pory na szpaltach tygodnika katolickiego „Niedziela” robił to znakomicie br. St. R. Rybicki, znawca łaciny, który już odszedł do domu Ojca. Możemy westchnąć za nim językiem, który on umiłował: Requiem aeternam dona, ei Domine et lux perpetua luceat ei!

Celem niniejszego artykułu – już wakacyjnego – jest ciągła popularyzacja mądrości starożytnej. Prawda w niej zawarta jest ponadczasowa. W dobie zaktamania, fałszu, zdrady i podstępów trudno wielu dojść do prawdy i ją przyjąć. Chrystus jest samą Prawdą (por. J., 14, 6). Dziś ludzie ciągle pytają: Cóż to jest prawda? Takich sceptyków jak Piłat nie brakuje. Jego pytanie po łacinie brzmi: Quid est veritas? Odpowiedź na nie jest z tych samych liter. Brzmi ona: Est vir qui adest! Ten rebus literowy każe myśleć o Chrystusie, Bogu i Człowieku, który jest obecny, istnieje i towarzyszy nam (por. Mt 28, 20). Przecież jest Ktoś nad nami (Il y a Quelqu'un, au-dessus de nous) – jak mówią tu Francuzi.

Po Bogu należy przejść do ludzkich odniesień, do ludzkich spraw. Jest takie powiedzenie, które warto sobie zapamiętać, bo od razu niesie to zdanie konsekwencje po pierwszym słowie, po pierwszym czynnie: accipis, ut taceas (przyjmujesz, abyś milczał) to zdanie Marcjalisa w odniesieniu do łapówki. Nic dodać nic ująć; niektórzy ptacą za to, abyśmy milczeli. Chcąc mieć język nieskrępowany trzeba mieć czyste ręce i czyste serce, inaczej to tylko można będzie pozować do zdjęć. Zamiast mężem stanu będzie się woźnym trybunału. No, cóż – w dobie współczesnej coraz częściej to, co byto kiedyś wadą, staje się obyczajem (Quae fuerant vitia, mores

sunt). Dla przykładu: czy wstyd dziś istnieje?

Z innych spostrzeżeń należy odnotować zdanie, którego nie ma w Ewangelii, lecz swą głębią nawołuje do niej: Accipere praestat, quam inferre iniuriam (Lepiej doznawać krzywdy, niż ją wyrządzać). Podobne zdanie w Ewangelii brzmi: Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu (Dz 20, 35). Przed hipokryzją, przestrzega zdanie: turpe est aliud loqui, aliud sentire (Jest rzeczą brzydka, co innego mówić, co innego myśleć).

Jeszcze należy zamieścić adagium: agere sequitur esse. Ponieważ ciągle dochodzą nowe aspekty tego powiedzenia i możliwości interpretacji, zatem z naszego bytu powinno wypływać działanie. Ze świadomości tego, kim my jesteśmy powinno wpływać nasze postępowanie. Chrześcijaństwo np. nas zobowiązuje do pewnych czynów, albo też do tego, aby konkretnych czynów nie popełniać. Na zewnątrz – można powiedzieć – wychodzi, co mieści się wewnątrz. Czym się kierujemy w naszym działaniu, jest rezultatem naszych przekonań, pracy duchowej, intelektu lub ich braku...

Dziś ceni się prawdziwych przyjaciół, którzy stanowią skarb życiowy (por. Syr 6, 5). Po łacinie to samo możemy powiedzieć

inaczej: Amicus certus in re incerta cernitur, czyli że pewnego przyjaciela poznaje się w biedzie, co jest mądrością ludową. Jednak łacina potrafi precyzować, że amicus cognoscitur amore, more, ore, re, czyli przyjaciela poznaje się po miłości, obyczaju, mowie i czynie.

Łacina jest źródłem wielu myśli, konstatacji, doświadczeń, które należy przytaczać, omawiać, analizować, dyskutować, bo w nich zawiera się prawda życiowa. Jedną z nich jest i ta: Brevibus momentis summa verti (W jednej chwili zmienia się wszystko), tak twierdził Tacyt w Annales V, 4 jako historyk. Czasem sentencje przekazują ostrzeżenia np.: Casus dementi correctio fit sapientis – Nieszczęście głupca staje się upomnieniem dla mądrego. Czytając zdanie: Conceptus pro iam nato habetur (poczęte dziecko uchodzi już za urodzone), każe myśleć o właściwym podejściu do zagadnienia życia.

Treść tego artykułu, choć dotyczy omnibus rebus et quibusdam aliis, to w zamierzeniu piszącego ma też służyć popularyzacji łaciny, która powinna znaleźć się w nowych programach, przy reformach szkolnictwa, przynajmniej opcjonalnie, nie tylko w Polsce, ale także w innych krajach. Zdania przytaczane najpierw po łacinie mogą służyć sprawdzeniu się w przekładaniu ich na język polski i szukaniu właściwej głębi. Doctrina multiplex, veritas una – prawda jest jedna, choć nauka może być wieloraka. Niech studium łaciny zbliża i służy do poznania Prawdy – nawet, nawet jeśli korzystamy z wakacyjnego... intelektualnego odpoczynku. □

CALAIS | Migrantom trzeba pomagać, ale nie u nas. Niech wyjadą do innej dzielnicy, miasta czy kraju. Wg ks. Jeana-Marie Rauwela – proboszcza z Calais – zdanie to jest dziś najpowszechniejszą we Francji reakcją na masowy napływ migrantów. Kapłan zwrócił uwagę, że w kilka miesięcy po likwidacji tzw. „dżungli”, czyli miejsca, gdzie nielegalnie koczowali migranci, znów napływają oni do tego portowego miasta, skąd chcą się przedostać do Wielkiej Brytanii, która jednak nie wpuszcza ich na swe terytorium. Koczującym w Calais obcokrajowcom pierwszej pomocy udziela Kościół: miejscowe parafie i Caritas. Dwa razy dziennie wydają im posiłki. Wieczorem po jedzenie zgłasza się nawet po 600 osób. Ks. Rauwel przyznaje jednak, że kryzys migracyjny jest poważny i bardzo trudno jest znaleźć zadowalające rozwiązanie.

WATYKAN | Proces beatyfikacyjny 19 zakonników i zakonnicy, których islamiści zamordowali w Algierii w latach 1994–96, czyni

postępy. Gotowa jest już tzw. „positio”, czyli synteza dotyczącej ich dokumentacji. W Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych w Watykanie proces ten nosi tytuł: „Bp Pierre Claverie i 18 towarzyszy męczeństwa”. Wszyscy wspomniani męczennicy w trudnym dla Algierii okresie zdecydowali się świadomie pozostać, wierni Chrystusowi i Kościołowi. Na styku różnych religii i kultur pragnęli dawać świadectwo pokoju i dialogu.

RADOM | Twórcy powstającego filmu fabularnego „Klecha” zwrócili się z apelem o zebranie różnych przedmiotów z lat 60. i 70. tych ubiegłego wieku, mogących pełnić rolę rekwizytów na planie filmowym. Film ten będzie opowiadał o ks. Romanie Kotlarzu, jednym z bohaterów protestu robotniczego w czerwcu 1976 r. Niedługo poznamy obsadę filmu, którego producentem i reżyserem jest Jacek Gwizdała. Zdjęcia do filmu będą kręcone w Radomiu. W realizację tego projektu włącza się także diecezja radomska. □

Trump w Polsce

Wizyta 6 lipca amerykańskiego prezydenta nad Wisłą to pewna szansa na wzmacnienie naszej polityki... unii Europejskiej.

Po wyborach we Francji i brytyjskim Brexicie, dominujący w Brukseli Niemcy, mogą postawić na zacieśnianie jej „twardego jądra” i próbę narzucania swojej woli unijnym peryferiom.

Taki zwrot w polityce Berlina byłby niekorzystny dla Polski, a jedyną szansą równoważenia tego typu tendencji byłby pewien rodzaj amerykańskiego parasola nad Europą i większe zainteresowanie naszą częścią świata Waszyngtonu. Nie do przeceńnienia jest też sceptycyzm amerykańskiego prezydenta wobec ideologii „postępu”.

Wycofanie się z porozumień klimatycznych, ograniczenie finansowania w świecie aborcji, nominacje konserwatywnych sędziów Sądu Najwyższego, to elementy przywracania normalności świata. W tym samym czasie Europa nie daje sobie rady z migrantami, ale brnie w ślepią uliczkę moralnego permissywizmu i chaosu.

Prezydent Trump może okazać się cennym sojusznikiem tych przywódców europejskich, którzy np. nie godzą się z dyktatem i niektórymi pomysłami „eurokomisarzy”.

Nie tak dawno przewodniczący Parlamentu Europejskiego Antonio Tajani w wywiadzie dla rzymskiego dziennika „Il Messaggero” stwierdził, że Europa nie potrzebuje więcej „Wuja

Sama” w sprawach klimatu, ale także polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Polski Minister Obrony Narodowej Antoni Macierewicz stwierdził wtedy, że gdyby zachodnia Europa nie była chroniona przez „Wuja Sama” w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat, to dawno w szkołach Luksemburga mieliby obowiązkowy rosyjski. Trudno się nie zgodzić, bowiem Zachód po prostu takich doświadczeń nie ma. Być może stąd też bierze się znacznie większa sympatia i zaufanie do USA właśnie w naszej części Europy.

Prezydent Andrzej Duda komentując przyjazd Donalda Trumpa do Polski, podkreślał przede wszystkim, że wizyta taka „w czasie szczytu prezydentów państw inicjatyw Trójmorza buduje prestiż Polski jako dużego państwa europejskiego (tej części Europy)”.

Przypomnijmy, że Trójmorze to 12 państw leżących między Bałtykiem, Adriatykiem i Morzem Czarnym. Do inicjatywy tej należą, oprócz Polski, Chorwacja, Węgry, Litwa, Łotwa, Estonia, Bułgaria, Słowenia, Czechy, Słowacja, Rumunia i Austria. Prezydent zwracał także uwagę, że region Trójmorza to zarazem „wschodnia flanka NATO i miejsce, gdzie dzisiaj Stany Zjednoczone przysyłają swoich żołnierzy”.

Europejska, ale i rodzima lewica straszyla, że Trump będzie prowadził politykę prorosyjską. Okazało się jednak, że „resety” z Moskwą były raczej domeną lewicowego Obamy. Zachodnia Europa zresztą też przebiera nogami, gotowa nawiązywać z Moskwą relacje handlowe, kupować gaz i ropę i szukać porozumień z Putinem. Różne interesy państw europejskich dają z

Z KRAJU

- Prezydent USA Donald Trumpa odwiedza 6 lipca Polskę. Z Warszawy Trump udaje się na szczyt G20.
- W Warszawie odbyło się spotkanie premierów krajów Grupy Wyszehradzkiej i Beneluksu. Spotkanie szefów rządów Polski, Węgier, Czech, Słowacji, Belgii, Holandii i Luksemburga odbywało się z inicjatywą premier Szydło, a szczyt podniósł na wyższy poziom polityczne relacje, które dotychczas odbywały się na szczeblu MSW.
- „Chcemy, żeby UE rozwijała się tak, jak rozwija się Grupa Wyszehradzka: bezpiecznie, szybko, nastawiona na sprawy swoich mieszkańców” – stwierdziła premier Szydło podczas uroczystości przekazania w Warszawie przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej premierowi Węgier Orbanowi. Orban podkreślił, że „w Europie mamy obecnie do czynienia z deficytem współpracy i brakiem jedności w działaniu. I to nas szczególnie, jeszcze bardziej umacnia. Dzisiaj Europa Środkowa przedstawia obraz jak kiedyś było w Rzymie, dawno temu. Tu jest siła, wola walki, wspólne cele. I my jesteśmy krajami, które są zdolne do działania”.
- Księżę William i księżna Kate w dniach 17–21 lipca przebywać będą z oficjalnymi wizytami w Polsce i Niemczech. W Polsce para odwiedzi Warszawę i Gdańsk.
- Wiceminister spraw zagranicznych ds. wschodnich Cichocki stwierdził, że zauważa, iż „po stronie Białorusi widoczna jest gotowość do uporządkowania zaległości w stosunkach z Polską, dotyczących m.in. współpracy w dziedzinie oświaty”.
- Zbiór zastrzeżony wojskowych służb specjalnych PRL zostaje zlikwidowany, ale szef MON rekomendował utrzymanie tajności wobec 105 z blisko 1600 żołnierzy i współpracowników tych służb.

- „Auschwitz to lekcja tego, że należy uczynić wszystko, aby uchronić swoich obywateli” – powiedziała premier Beata Szydło podczas obchodów Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych. Opozycja odniosła te słowa do sprawy przyjmowania migrantów, a sygnał do ataku dał z Brukseli Tusk, twierdząc, że „takie słowa w takim miejscu nigdy nie powinny paść z ust polskiego premiera”. Temat podchwyciły też zagraniczne media.
- Wg Kantar Public, na PiS oddałoby głos 39% badanych deklarujących udział w wyborach, na PO – 18%. Trzecie miejsce w sondażu zajęło ugrupowanie Kukiz'15 uzyskując poparcie na poziomie 11%. Odsetek poparcia dla Nowoczesnej jest na poziomie prognozy wyborczej i wynosi 5%. Taki sam wynik osiągnęłyby również SLD oraz PSL (po 5%). Nieco poniżej prognozy wyborczej znalazłaby się partia Wolność (3%).
- Badania dotyczące przyczyn katastrofy smoleńskiej potwają jeszcze przynajmniej rok – zapowiedział w Spale minister obrony narodowej Antoni Macierewicz. Spółgościami XII Zjazd Klubów „Gazety Polskiej”. Gośćmi byli tu m.in. prezydent A. Duda, MON, MSW, wicepremier Morawiecki, czy minister środowiska Jan Szyszko.
- Wiceszef PE Bogustaw Liberadzki z SLD uważa, że Polska nie tylko powinna przyjąć uchodźców, ale zapewnić im integrację, przez wprowadzenie do szkół... języka arabskiego. Chyba już za długo przebywa w tej Brukseli?
- Grupa zwolenników rządu Szydło zwiększyła się do 42 procent. Wg sondażu CBOS, zmalała liczba przeciwników gabinetu – o 4 pkt. proc., do 30%. Obojętność wobec rządu zadeklarowało 26% respondentów.
- Przed komisją sejmową ds. afery piramidy finansowej Amber Gold stawiał się Michał Tusk, syn

- premiera. Był to kolejny element badania tzw. wątku lotniczego w sprawie Amber Gold, który dotyczy tanich linii lotniczych OLT Express, gdzie Tusk junior znalazł zatrudnienie. Linie posłużyły do wyprowadzenia pieniędzy z Amber Gold.
- 10 czerwca w Jaworze na Dolnym Śląsku został wmurowany kamień węgielny pod pierwszą fabrykę Mercedesa Benza w Polsce. Niemcy zainwestują w budowę fabryki zaawansowanych technologicznie silników 500 mln euro, a zakład ma ruszyć z produkcją za 2 lata.
- GUS informuje, że w maju przeciętne wynagrodzenie w polskich firmach wzrosło o 5,4%.
- „Armia Andersa – Szlak Nadziei” – to tytuł wystawy, którą w muzeum niedaleko Astany w Kazachstanie otworzyli polscy senatorowie wraz z Anną Marią Anders, córką generała Wł. Andersa. Wystawa upamiętnia losy Polaków, którzy podczas II wojny światowej wydosłali się z ZSRS.
- TVP podpisała ostatecznie umowę z Opolem na organizację festiwalu w tym mieście. Opole udostępni telewizji prawa do festiwalu polskiej piosenki i amfiteatr, w którym 15–17 września odbędzie się 54. Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej.
- W kościele Wniebowzięcia NMP w Nowogardzie oraz na cmentarzu w Rogowie (Zachodniopomorskie) odbyły się uroczystości pogrzebowe majora Andrzeja Kiszki ps. „Dąb”, żołnierza AK, który zmarł w wielu 96 lat. Po 1945 r. działał w oddziale partyzanckim Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. Przez 8 lat Kiszka ukrywał się w samodzielnie wykonanym bunkrze ziemnym w okolicach wsi Ciosmy. Został aresztowany dopiero pod koniec grudnia 1961 r. po tym, jak wydał go krewny zwerbowany przez SB. Na wolność wyszedł w 1971 r. □

kolei USA dodatkowe narzędzia działania. Współpraca państw Trójmorza jest jedną z inicjatyw, która może być odpowiedzią na „Europę różnych prędkości” Niemiec i Francji, przy wsparciu USA. Prezydent Duda zauważa, że oznacza to „rozwój infrastruktury, który w efekcie ma się przełożyć na rozwój możliwości współpracy biznesowej. Bo sprawniejsza komunikacja to większe możliwości rozwojowe. Chcemy budować drogi, które będą łączyły nasze państwa, rozwijać sieci kolejowe; chcemy rozwijać również infrastrukturę energetyczną”. Wymienił tu planowaną budowę na wyspie Krk w Chorwacji terminalu skroplonego gazu, który z gazoportem w Świnoujściu utworzyłby „korytarz energetyczny północ-południe”, przeciwwagę dla rosyjsko-niemieckich gazociągów.

Punktem numer jeden wizyty pozostaje dwustronne spotkanie Trump-Duda i rozmowy polsko-amerykańskie. Drugim punktem jest uczestnictwo prezydenta USA jako gościa honorowego w szczycie Trójmorza, a trzecim publiczne wystąpienie Donalda Trumpa z przesłaniem do Polaków i innych sojuszników Stanów Zjednoczonych.

Tematem nr 1 rozmów z pewnością będą kwestie bezpieczeństwa. Wydatki na obronę stawiają Polskę w rzędzie przymusów państw NATO i Amerykanie powinni to doceniać. Trump zadeklarował niedawno pełne poparcie i przywiązanie do artykułu 5. Traktatu Północnoatlantyckiego o wzajemnej obronie sojuszników. Także współpraca zbrojeniowa może przynieść korzyści obydwu stronom. Można się też spodziewać zachęt do inwestowania USA w nasz region, zwłaszcza w infrastrukturę. Dla Trumpa, który był

biznesmenem, ten temat jest priorytetowy i część ekonomiczna będzie z pewnością ważnym elementem całej wizyty.

Pozostają jeszcze kwestie geopolityki. W momencie, kiedy Berlin i Paryż dość krytycznie podchodzą do wielu działań prezydenta Trumpa, w sposób naturalny otwiera się szansa na współpracę z innymi krajami UE. Polska bywała już oskarżana o bycie „amerykańskim koniem trojańskim” w Europie. Jednak jak najbliższe relacje z USA to po prostu szansa na naszą lepszą pozycję w UE i trzeba to wykorzystywać. Czy oznacza to zastąpienie „trójkąta weimarskiego” (Polska, Francja, Niemcy), Trójmorzem? Niekoniecznie, ale będzie to zależało przede wszystkim od postawy Paryża i Berlina. Warszawa tym razem ma jakąś alternatywę. □

Bogdan Usowicz

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Wybory parlamentarne zgodnie z oczekiwaniami wygrała pro prezydencka partia Republika w Drodze, która razem z centrolewicowym MoDemem ma większość (301 na 577 posłów). 8 deputowanych wprowadził Front Narodowy. Centrowprawicowi Republikanie i ich sojusznicy, zdobyli 124 miejsca. Frekwencja była rekordowo niska i wyniosła 43,44%.
- W Brukseli rozpoczęły się oficjalne negocjacje w sprawie wyjścia Wielkiej Brytanii z UE. Zgodnie z unijnym harmonogramem negocjacje powinny zakończyć się w ciągu 2 lat od uruchomienia artykułu 50. traktatu UE, czyli do 29 marca 2019 r.
- Rządząca w Rumunii lewicowa koalicja zwołała specjalne posiedzenie parlamentu w Bukareszcie, by złożyć wniosek o wotum nieufności wobec rządzącego z jej ramienia gabinetu premiera Grindeanu. Szef rządu mimo utraty poparcia swojej partii odmówił podania się do dymisji.
- W odpowiedzi na przedłużenie przez UE sankcji wobec zaanektowanego przez Rosję w 2014 r. Krymu, rzecznik Kremla oświadczył, że Rosja uznaje sankcje za „nielegalne i szkodliwe dla krajów będących ich inicjatorami”.
- Resort obrony Rosji poinformował o zawieszeniu porozumienia z USA w sprawie unikania incydentów w przestrzeni powietrznej Syrii. Każdy obcy obiekt latający nad obszarami, gdzie operują siły rosyjskie, ma być traktowany jak cel. Wcześniej syryjski samolot Su-22 został strącony przez amerykański F/A-18 E/F Super Hornet.
- Irackie siły rządowe zaczęły szturmować kontrolowane przez dżihadystów z Daesh Stare Miasto w Mosulu na północy Iraku.
- Mechanizm relokacji uchodźców i migrantów został użyty przez KE do zaskarżenia Polski, Czech i Węgier. Nie dotyczy on jednak pomocy humanitarnej ani solidarności z potrzebującymi, ale

polityki korzystnej dla Berlina. Wg politologów, dlatego na ławie oskarżonych znalazły się Polska, Czechy i Węgry, a nie Słowacja czy Austria, które także odrzuciły relokację. Słowacja – dla rozbitcia grupy Wyszehradu, Austria – bo czekają ją wybory, a poza tym Wiedeń i Berlin łączy wspólna polityka wobec Gazpromu. Decyzja KE może też być związana z niemieckimi wyborami we wrześniu i zwiększeniu szans kancierz Merkel.

- Szwedzka Säpo (Policja Bezpieczeństwa) alarmuje, że liczba ekstremistów w tym kraju zwiększyła się z kilkuset do kilku tysięcy. Większość z nich sympatyzuje z Daesh i innymi nurtami agresywnego islamu.
- Niemieckie obywatelstwo otrzymało w zeszłym roku ponad 110 tys. obcokrajowców. Najlicniejszą grupę (16 tys.) stanowili wśród nich tradycyjnie Turcy, choć wśród tej nacji zainteresowanie niemieckim obywatelstwem systematycznie spada (-17,3%). Polacy z 6632 naturalizowanymi osobami zajmują w tej statystyce drugie miejsce. Dalsze miejsca zajmują Ukraińcy (4 tys.), mieszkańcy Kosowa (3,9 tys.) i Rumuni (3,8 tys.).
- 445 mld dolarów wystąpi do swoich ojczyzn imigranci w 2016 r. Dane takie podał raport Międzynarodowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa. W ciągu 10 lat wielkość środków wysyłanych do swoich ojczyzn przez imigrantów wzrosła o 51%.
- Pod względem poziomu cen za dobra konsumpcyjne i usługi, jakie występowały w 2016 r. w krajach UE są spore różnice, czasami nawet trzykrotne. Najwyższe ceny żywności są w Danii, najniższe natomiast w Polsce i Rumunii. W 2016 r. średni poziom cen statystycznego koszyka produktów spożywczych i napoi bezalkoholowych wynosił w Polsce i Rumunii 62% owej średniej, do prawie 150% średniej w Danii, 148% w Szwecji, 126% w Austrii, 123% w Luksemburgu, 121% w Irlandii i 120% w Finlandii. Poziom cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych był najniższy w Bułgarii, na Węgrzech, w Polsce i Rumunii, natomiast najwyższy w Irlandii i Zjednoczonym Królestwie oraz krajach skandynawskich. Różnice te wynikają przede wszystkim z wysokości akcyzy.

- Portugalia aktywowała unijny mechanizm obrony cywilnej, w ramach, którego udzielana jest pomoc krajom potrzebującym wsparcia. W kraju tym trwały olbrzymie pożary.
- Premier May zapowiedziała powołanie komisji śledczej, która zbada przyczynę pożaru zbudowanego w 1974 r. bloku mieszkalnego Grenfell Tower w Londynie. W pożarze zginęły dziesiątki osób.
- Ceny ropy naftowej na giełdzie paliw w Nowym Jorku spadły i były już poniżej 45 \$ za baryłkę.
- Europejscy inwestorzy przelali po 950 mln euro na budowę gazociągu Nord Stream 2, a rosyjski Gazprom może zacząć szkodliwą dla Polski inwestycję. Chodzi tu o koncerny Shell, niemieckie Wintershall i Uniper, francuskie Engie i austriacki OMV.
- Postępy „postępu”. Oregon jest pierwszym stanem w USA, w którym wydawane będą prawa jazdy określające płeć osoby, jako „X», czyli „nieokreślona”. Ma to być kolejny element „usuwania barier” przez amerykańskich „postępków”.
- W Cassino w środkowych Włoszech, u zbieża Monte Cassino, miejsca bitwy żołnierzy 2. Korpusu Polskiego, stanie pomnik niedźwiedzia Wojtka, który towarzyszył im na wojennym szlaku. Zapowiedział to burmistrz Carlo Maria D'Alessandro.
- W Calais, w wypadku spowodowanym przez blokujących drogę migrantów, zginął kierowca polskiego TIRa.
- Zmarł kanclerz Niemiec Helmut Kohl. Miał 87 lat. W historii pozostanie, jako architekt powojennego zjednoczenia Niemiec. □

Podróżowanie

Piotr Fedorowicz

Lubił, jak i wielu innych, podróżować po całym świecie. Ale po kilku uyrprawach w dalekie strony, zdecydowanie wolał waleśać się po Europie i poznać ją dogłębnie. Dalekie kontynenty, z obcymi kulturami, z uyczu jami, religiami, egzotycznymi językami i nieprzejaznym klimatem czy „groźną” fauną przestały go pociągać.

Tym razem wybrał się, razem z żoną, na kilkudniowy wypad w nieznaną dla nich jeszcze europejskie okolice. Lubił w takich okolicznościach zobaczyć nie tylko miejsca z przewodników, ale zapuścić się głębiej w kraj czy region, tam gdzie większość stanowią rdzenni mieszkańcy, a nie turyści. Tu można było choć trochę zobaczyć zwyczajne życie, poczuć prawdziwego ducha okolicy.

Od razu po przyjeździe ruszyli w niewielkie, dość stare, nieznaną im zupełnie miasto. Było jeszcze wcześniej rano, słońce dopiero zaczynało podgrzewać, świecąc nisko nad horyzontem dawało głębokie cienie. Powietrze było jeszcze rześkie i... kryształowe. O tej porze niewielu ludzi było na ulicach. Natknęli się na spory budynek, stojący na małym placu. – O, kościół, taki nieduży – ocenili prawie jednocześnie. Był otwarty, a oni pełni zapału do zwiedzania, więc weszli do środka. W pierwszej chwili wydał im się trochę inny niż wszystkie znane im dotąd, był jakby w innym stylu. W końcu jednak to tylko szczegóły. Panowała zupełna cisza, mimo wczesnej pory nie odbywało się żadnego nabożeństwa. W głębi, gdzieś przy głównym ołtarzu dostrzegli jakieś mocne światło. Podeszli. To była piękna monstrancja z wystawionym Panem Jezusem, mocno oświetlona. Trochę ich to zdziwiło, że tak rano i bez żadnego nabożeństwa. Ot wystawienie Najświętszego Sakramentu i adoracja. Ale w kościele, przed Panem Jezusem siedzieli zaledwie kilka osób, ale byli skupieni na modlitwie. Wyglądało to na coś normalnego tu, codziennego. Zdziwieni trochę, nie umiając sobie tego wytłumaczyć, zrzucili wszystko na lokalne zwyczaje. Poszli więc dalej. Przeszli przez pachnący porankiem park – już w centrum miasta. Przy wyjściu stał kolejny, tym razem wielki, wspaniały

kościół. Wyraźnie było widać, że był miejscem ważnym w tym mieście. Wokół duży plac, bez ruchu samochodowego, jakieś stragany z pamiątkami. Zwiedzenie tego „zabytku” było więc naturalnym odruchem. Rzeczywiście, był piękny, ogromny, jasny. Na samym środku głównej nawy, równoległe do bocznych ścian stał rząd krzesel, zwróconych... bokiem do głównego ołtarza, trochę zagradzając przejście. Dziwne! Siedzieli tu dwie może trzy osoby, wyraźnie skupione. – Co tam się dzieje, w tej bocznej kaplicy – szukali wyjaśnienia, bo z daleka nic nie można było dostrzec.

– Może jakieś relikwie tutejszego patrona, a dziś jego święto, a może jakiś cudowny obraz czy figura? Podeszli bliżej. Jakież było ich zdziwienie, gdy w bocznym ołtarzu ujrzeli wystawioną monstrancję z Panem Jezusem. Umiejętnie oświetlona, śnieżnobiała hostia. W kościele panowała cisza, nie było żadnego nabożeństwa. – Co takiego dzieje się dzisiaj w tym mieście? – szukali rozwiązania tej osobliwej sytuacji. – Czy to jakieś lokalne święto, specjalny czas? – Nic nie znajdowali na wytłumaczenie, nawet przeglądając ogłoszenia w lokalnym języku. Zwykły dzień tygodnia, w zwykłym okresie liturgicznym. A te krzesła wyglądały jakby zawsze tu stały.

Poszli dalej. Przeszli przez stare centrum, wśród uroczych kamieniczek, sklepików, które właśnie otwierały swoje podwoje. Tu już był większy ruch, przechodnie, turyści. Na niewielkim rynečku stał stary, średnio-wieczny ratusz, a przed nim szemrząca fontanna. A na skraju... kolejny kościół. W starych europejskich miastach było ich zawsze dużo. I tym razem weszli do środka. Był na prawdę wspaniały, zadbane, odnowiony. Słońce prześwitywało przez witraże, rzucając tęczę kolorów na ściany i posadzkę. Wyglądało to wręcz niebiańsko. Podeszli

powoli do głównego ołtarza... I już myśleli, że sytuacja – jak ta z poprzednich świątyni, powtórzy się, ale tu nie znaleźli wystawionego Najświętszego Sakramentu. Za to, jak w innych zabytkowych kościołach, kręciło się mnóstwo turystów. Okazało się, że to miejscowa katedra. Jednak tym razem Pan Jezus, nie tylko ten w monstrancji, ale i ten schowany w tabernakulum, został przeniesiony gdzieś do bocznej kaplicy, aby „nie przeszkadzał” zwiedzającym... różnej maści. Tak jak to robi się w innych sławnych, turystycznych kościołach.

Po całym dniu zwiedzania, już trochę zmęczeni wracali do domu na nocleg. Słońce było znowu nisko, ale jeszcze przygrzewało. Natrafili na kolejny kościół. Trochę w innym stylu, nowocześniejszy. Weszli z ciekawości, ale też żeby trochę odpocząć. Zachodzące słońce wpadało przez potężne okna na chórze i oświetlało główny ołtarz. Piękny widok, zwykle trwający kilka chwil. Zauroczeni podeszli bliżej. Na ołtarzu... stała monstrancja. ale nie było nikogo kto by się tu modlił. Nie widzieli się też żadnych turystów, miejsce było bowiem oddalone od centrum.

To kolejne wystawienie Najświętszego Sakramentu zrobiło na nich wielkie wrażenie. Usiedli w ciszy. To już trzeci kościół z wystawionym Panem Jezusem, tego samego dnia. I wyglądało na to, że ta monstrancja tak stoi tutaj od dłuższego czasu.

W każdym z tych trzech kościołów Pan Jezus był obecny i widoczny – dla wiernych i wśród wiernych. Trzeba tylko w to uwierzyć. Ten nasz Pan Jezus wychodzi do nas, czeka na nas, chce być razem z nami w każdej chwili, w tym naszym codziennym, szarym życiu, ciężkim życiu. Chce nas słuchać, może pójść z nami na spacer, ale i chce nam coś powiedzieć, pogadać z nami.

Po tylu turystycznych wizytach, wreszcie to zrozumieli, usłyszeli to Jego wołanie, tę prośbę skierowaną też do nich. I zostali tu długo, bardzo długo, przed Jego obliczem.

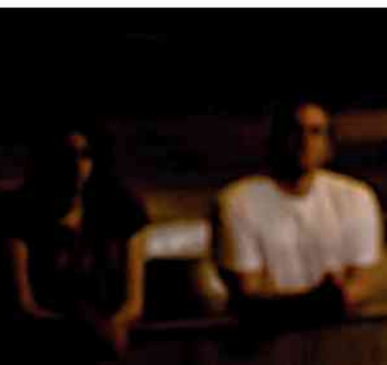
Gdy wychodzili, na zewnątrz panował już mrok.

Dziwne miasto, dziwny czas, bo coś takiego zobaczyli po raz pierwszy. Do końca nie rozumieli jeszcze dlaczego tak się stało.

Podróże kształcą, tym razem okazało się, że nie tylko rozum, wiedzę, ale i ducha.

Kościół są rzeczywistymi domami Pana Jezusa. On tu jest i tu do siebie zaprasza, drzwi są otwarte... Jak smętnie jest oglądać, gdzie indziej, w innych miejscach Europy, kościoły pozamykane na cztery spusty, w których nawet w tabernakulum nikt nie mieszka, bo też nikt nie czuje już potrzeby spotkania się z Bogiem. Mimo to, ten nasz Pan Jezus – w tej monstrancji – wychodzi do nas nawet na ulice naszych miast w procesji. Jakby chciał w milczeniu wołać – patrzcie, jestem, jestem tu, prawdziwie jestem między wami.

Kto słyszy to nieme wołanie ?

Bielsza niż śnieg na Giewoncie

– *To nie przypadek, że u górali św. Jęmię znalazła Matka Boża Fatimska – mówi Michał Łazarczyk, przewodnik tatrzański.*
 – *Pastuszkowie, którzy Jęmię potkali w Fatimie, to też górale. I możliwe, że dlatego ta Matka Boska w Polsce na Podhalę dotarła.*

Nasi przodkowie przyszli tu tukiem Karpat, wypasając owce, dlatego każdy góral ma w rodzie pasterzy – opowiada Łazarczyk. – Kiedy życie największego pasterza – Ojca Świętego Jana Pawła II wisi na włosku, górale postanowili jako wotum za jego ocalenie wybudować kościół Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach w Zakopanem. W jego fundamentach położyli różaniec i fotografię papieża. Pod każdą ustawioną na nich cegłą znajduje się Cudowny Medalik. – Naprzeciwko kościoła wznosi się najśłynniejsza góra – Giewont, nasz śpiący rycerz, a na nim stalowy krzyż zamówiony w fabryce Góreckiego w Krakowie, postawiony na milenium – pokazuje nasz przewodnik. Obok sanktuarium ustawiono jego replikę, jak przypomnienie, że każda wizyta tutaj to taka wspinaczka na duchowy szczyt dużo większy niż ten tatrzański.

Dwie daty

Na Krzeptówki przyjeżdżamy 6 czerwca i zostajemy do następnego dnia. Kiedy to piszę, jestem pewna, że obie daty – 6 i 7 czerwca mają znaczenie historyczne. Przed 20 laty – 7 czerwca 1997 r. Jan Paweł II dokonał konsekracji świątyni. Przed Mszą św. modlił się kilkanaście minut u stóp figurki Niepokalanej, a podczas liturgii ukoronował ją złotem. Druga data przeszła do historii właśnie teraz – 6 czerwca 2017 roku. Tego dnia biskupi polscy, pod przewodnictwem abp. Stanisława Gądeckiego, powtórnie poświęcili tu naród polski Niepokalanemu Sercu Maryi. Pierwszy raz dokonał tego aktu kard. August Hlond z Episkopatem Polski 8 września 1946 r. na Jasnej Górze. W Polskiej Fatimie, bo tak nazywają sanktuarium na Krzeptówkach, wierność Matce Bożej przyrzekli nie tylko hierarchowie, władze Rzeczypospolitej, ale i wierni, którzy przyjechali z całego kraju. – Fatima jest orędziem nadziei. Jest krzykiem, który chce poruszyć sumienia i serca ludzi! Jest jak morze światła, które oświetla ciemności kultury grzechu i śmierci próbujące zdominować nasz świat – powiedział w homilii biskup Coimbrzy Virgilio do Nascimento Antunes, były kustosz sanktuarium w Fatimie. Panie Maria i Teresa z Krakowa od kilku lat przyjeżdżają tu modlić się w pierwszą sobotę miesiąca, więc postanowiły być na tak ważnej uroczystości. – Chcemy tu być, żeby wszystko przeżyć. Tak jak wtedy, 7 czerwca 1997 r., kiedy celowaliśmy, żeby popatrzeć w oczy naszemu papieżowi. Jego spojrzenie było jak niebo. Tego nie mógł zobaczyć nikt w telewizorze. Przyznają, że Matka Boża je wystuchuje, tylko trzeba Jej się zawierzyć. – Chodzi o przypomnienie, że całe życie osobiste, rodzinne i społeczne powinno być skierowane ku Chrystusowi, którego matką jest Maryja i której serce wyobraża najdoskonalej miłość Bożą – przypomniał podczas uroczystości abp Stanisław Gądecki.

Zamach

Na początku trafiła tu pozornie zwykła kopia świętej figurki. W 1961 r. biskup Fatimy właśnie tę wybrał dla kard. Stefana Wyszyńskiego. Miał ich wtedy wiele i darowywał je też innym hierarchom.

Był przekonany, że Matka Boża Fatimska, pielgrzymując po naszym kraju, obudzi w narodzie nadzieję. Dziś bielsza niż śnieg, wyniesiona w głównym ołtarzu sanktuarium, stynie cudami. Najważniejszym było ocalenie Jana Pawła II od kuli Alego Agcy. Drugim, także ważnym, jest fakt, że ponad milion pielgrzymów rocznie przybywa do tego największego po Fatimie centrum apostołstwa fatimskiego na świecie. Kult Niepokalanego Serca Maryi rozpoczął się na Krzeptówkach już w 1950 roku. Wtedy powstał tu założony przez ojców pallotynów ośrodek duszpasterstwa fatimskiego. W 1951 r. wzniesiono niedużą kaplicę Niepokalanego Serca Maryi, zwaną dziś „starą”, poświęconą przez abp. Baziaka w 1959 roku. Najpierw wierni modlili się w niej przed obrazem przedstawiającym objawienia Matki Bożej trzem pastuszkom z Fatimy. 6 października 1961 r. kard. Wyszyński przekazał otrzymaną w Fatimie figurkę Maryi do sanktuarium. Jednak nie została tu na długo, bo po poświęceniu przez bp. Wojtyłę przez ponad 20 lat peregrynowała po Polsce. Księża pallotyni przygotowali związany z jej pielgrzymowaniem program rekolekcji, które głosili w parafiach poszczególnych diecezji. Kiedy Matka Boża wróciła na Krzeptówki, widać było, że zmęczyła Ją droga i figurkę trzeba było poddać renowacji. Miejscowa artystka dodała błękitu do bieli Niepokalanej, żeby poszarzały kolor nabrat wyrazu.

– Idea budowy sanktuarium narodziła się 13 maja 1981 r., kiedy jak co wieczór w starej kaplicy odmawialiśmy Różaniec – w książce „Sanktuarium MB Fatimskiej Zakopane-Krzeptówki” czytamy wspomnienia ks. Mirosława Drozdka SAC, budowniczego i pierwszego kustosa kościoła. – Kiedy otrzymaliśmy wieści o zamachu, zapadła cisza przerywana szeptem i szlochem: „Jezu, miłosierdzie!”.

Wotum

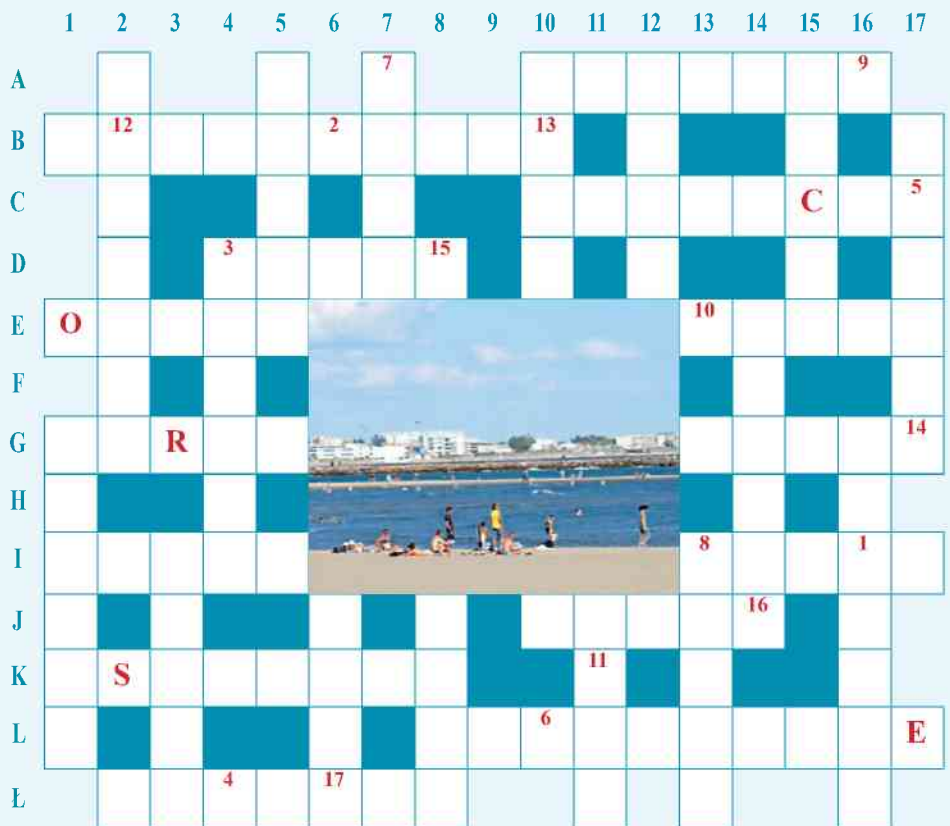
Po dodatkowej Mszy św. nikt nie poszedł do domu. Wszyscy czuwalni, prosząc Maryję o ocalenie papieża. – Ten kościół „powstał” w dniu zamachu – zapisał ks. Drozdek. – W pierwszych godzinach modlitwy, między 20 a 21, została podjęta decyzja: „Jeśli Bóg uratuje życie papieżowi, to na tym miejscu wybudujemy kościół dziękczynienia”. To świątynia, która łączy pamięć o Janie Pawle II z orędziem z Fatimy. – Przez 5 lat wznosili ją własnymi rękami parafianie – opowiada Łazarczyk. – Brakowało funduszy, dlatego ofiarodawców trzeba było szukać za granicą. Ks. Drozdek jeździł po całym świecie, zbierając datki. Na murze świątyni zwracają uwagę nazwiska fundatorów, niektóre bardzo obco brzmiące. Wyryto je także na ławkach, ołtarzach, żeby przetrwały dla potomności.

13 maja 1989 r. kard. Franciszek Macharski wmurował pod kościół kamień węgielny pochodzący z grobu św. Piotra i z miejsca pierwszego objawienia Matki Bożej w Fatimie. Pani Maria z zakopiańskiej parafii Świętej Rodziny chwali ks. Drozdka, że za komuny był odważny, bo konsekwentnie wywieszał przed kaplicą flagi papieskie i maryjne, choć straszono go więzieniem. Po jego śmierci kustoszem sanktuarium został ks. dr Marian Mucha. *ciąg dalszy na str. 13*

Poziomo: A-10. Miejscowość nad Zatoką Pucką z letnim kąpieliskiem i dwiema przystaniami morskimi dla rybaków. B-1. Wypoczywa na wczasach. C-10. Damskie kostiumy na plażę. D-4. Sztuczne kąpielisko, pływalnia. E-1. Ozdobny krzew parkowy. E-13. Piaszczysty pas wybrzeża morskiego. G-1. 1/52 w tali. G-13. ... Zjednoczone z prezydentem Trumpem. I-1. Nasz rodaczka. I-13. Przemieszcza się pomiędzy piętrami. J-10. Górska nazwa świerka. K-1. Budowla mostowa. L-8. Pływanie pod żaglami. Ł-2. Nakrycie na kanapę lub tapczan; kapa.

Pionowo: 1-G. „Braną w rzece, w jeziorze, w morzu lub w oceanie /gdzie się umie pływać/. 2-A. Potocznie: radość, zadowolenie. 3-I. Piłeczka do gry w badminton. 4-D. Polskie morze. 5-A. Imię głównego bohatera filmu pod tytułem „Lista Schindlera”. 6-J. Nietykalna świętość wg wierzeń ludów pierwotnych. 7-A. Wyprowadzane w redyku na wypas w góry. 8-J. Wynagrodzenie aktora. 10-A. Zatycka w kształcie stożka; szpunt. 11-J. Portowe nabrzeże; pirs. 12-A. Napój alkoholowy otrzymywany z ryżu. 13-I. Zapał, animusz. 14-E. Spędza wakacje na letniku. 15-A. Jeden z siedmiu grzechów głównych. 16-G. Człowiek bez honoru i zasad moralnych; podlec, niegodziwiec. 17-B. Wyścigi jachtów, łodzi wiostowych, motorowych, kajaków. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 17 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 17/2017: „Różaniec”.

Poziomo: Pasja, Fatima, Portugalia, Łucja, Niniwa, osocze, tartar, etylen, kaszel, kapsel, wasąg, objawienie, zasięg, Niasa. **Pionowo:** półkole, trawa, suchoty, Laski, Apacz, etnolog, era, aja, cud, niż, alt, dno, fanatyk, akwen, tenor, trzaska, mówca, religia. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☹ Koniec przygody z Euro U 21? Młodzi polscy piłkarze w pierwszych meczach fazy grupowej przegrali ze Słowacją 2:3, a później tylko zremisowali ze Szwecją 2:2. Scenariusz był dość podobny. Polacy szybko zdobywają bramkę, a później broniąc wyniku, tracili gole. Remis ze Szwecją zawdzięczali „karnemu” w ostatniej minucie.

☺ Losowanie par w pucharach. Legia Warszawa zagra z IFK Mariehamn w II rundzie eliminacji piłkarskiej Ligi Mistrzów. Pierwszy mecz zostanie rozegrany w Finlandii w dniach 11-12 lipca, a rewanż tydzień później na stadionie w Warszawie. Azercki FK Gabala może być rywalem Jagiellonii Białystok w 2. rundzie kwalifikacji piłkarskiej Ligi Europejskiej, o ile wice mistrz Polski wcześniej upora się z gruzińskim Dinamem Batumi. W dwóch ostatnich sezonach Azerowie występowali w fazie grupowej LE. Lech Poznań zmierzy się z FK Pelister Bitola, a jeśli poradzi sobie z Macedończykami, kolejnym przeciwnikiem będzie FK Haugesund (Norwegia) lub Coleraine FC (Irlandia Północna). Arka Gdynia do gry przystąpi od 3. rundy eliminacji i swojego rywala pozna 14 lipca.

☺ Ekstraklasa. Komisja do spraw Licencji

Klubowych PZPN ukarała Lechię Gdańsk odjęciem 3 punktów w sezonie 2017/18. Chodzi o zaległości finansowe wobec piłkarzy. Z Bruk-Bet Termaliki odchodzi 8 piłkarzy, a klub poprowadzi trener Rumak. W Cracovii podziękowano za pracę trenera Zielińskiemu.

☺ Bytovia Bytów utrzymała się w Nice Lidze. W rewanżowym spotkaniu barażowym pokonała walczący o awans z II ligi zespół Radomiaka 2:0. W pierwszym spotkaniu wygrali 4:0 i w ten sposób zapewnili sobie miejsce na zapleczu Ekstraklasy.

☹ Siatkarze Polski ulegli USA 1:3 w ostatnim meczu turnieju interkontynentalnego Ligi Światowej w Łodzi. Porażka oznacza, że biało-czerwoni nie zagrają w lipcowym Final Six w Kurytybie. Wcześniej pokonali 3:0 Iran i przegrali 0:3 z Rosją.

☹ Polska przegrała z Rosją 28:32 w rewanżowym meczu o awans do mistrzostw świata piłkarek ręcznych i nie zakwalifikowała się do turnieju finałowego w Niemczech.

☹ Nie lepiej poszło panom. Polska zremisowała w Niszu z Serbią 34:34 w meczu grupy eliminacji mistrzostw Europy piłkarzy ręcznych, co oznaczało, że Biało-czerwoni definitywnie stracili szansę na awans do finałów w Chorwacji.

☺ Siedem z 10 startujących w Poznaniu polskich osad zajęło miejsca na podium w regatach wioślarskiego Pucharu Świata. Dwie z nich – kobieca czwórka podwójna oraz Artur Mikotajczewski w jedynekach wagi lekkiej – wywalczyły złote medale.

☺ Lisek wygrał konkurs skoku o tyczce podczas mitingu w niemieckim Dessau, uzyskując 5,7 m. Zwycięstwa odnieśli także Jaszczuk w skoku w dal wynikiem 8,07 m oraz Rozmys w biegu na 1500 m - 3:44,33. Z kolei startujący w Diamentowej Lidze M. Lewandowski wynikiem 3:34,60 poprawił rekord życiowy na dystansie 1500 m i wypetnił minimum na mistrzostwa świata w Londynie.

☺ Majka (Bora-Hansgrohe) wygrał kolarski wyścig Tour of Slovenia. Polak wygrał jeden z czterech etapów tego wyścigu.

☹ Janowicz odpadł w ćwierćfinale turnieju ATP na kortach w Stuttgarcie, przegrywając Francuzem Paire 6:1, 7:6 (7-4). W deblu Kubot i Brazylijczyk Melo wygrali turniej ATP Ricoh Open pokonując w finale Klaasena z RPA i Amerykanina Ramema 6:3, 6:4.

☺ W wieku 78 lat zmarł Józef Grudzień, jeden z najlepszych zawodników w historii polskiego boks, m.in. mistrz olimpijski z Tokio z 1964 r. □

« Toute la France est polonaise ! »

La devinette de la Page des Francophones.

Dans son numéro du 11 juin dernier, la Page des Francophones avait proposé à la perspicacité de ses fidèles lecteurs une petite devinette pour savoir qui avait dit ou écrit, quand et dans quelles circonstances, la phrase suivante : « Toute la France est polonaise, depuis le vétéran de la Grande Armée qui parle de ses frères polonais, jusqu'aux enfants des écoles qui nous envoient tous les jours les produits de leurs faibles épargnes pour aider la cause polonaise. Oui, toute la France est polonaise ! Le gouvernement français, j'aime à le penser, est polonais aussi ; mais, au nom de Dieu, qu'il le montre d'une manière énergique ; car, enfin, ce n'est que par l'énergie que nous pouvons réussir. »

Merci aux lecteurs qui ont répondu, toutes les réponses reçues étaient justes. C'est donc la rapidité qui a primé ici. Dans l'ordre d'arrivée, bravo pour leur réactivité à Mme Catherine Latko, à M. Joseph Pastuzak et à Mme Jeanine Kowalski qui, les premiers, ont envoyé la bonne réponse.

C'est en effet le célèbre La Fayette qui a prononcé cette phrase, le 11 septembre 1831, dans un discours devant la Chambre des députés. Le général avait pris fait et cause pour l'insurrection polonaise. Celle-ci avait éclaté le 29 novembre 1830, suite à la décision du tsar Nicolas Ier de mobiliser des troupes polonaises pour intervenir contre la révolution belge qui a abouti à l'indépendance de la Belgique vis-à-vis des Pays-Bas, et contre la révolution de Juillet, en France, qui a installé une nouvelle monarchie dans le pays. Ces deux révolutions, et les changements qu'elles impliquaient, remettaient en cause l'ordre établi au Congrès de Vienne, en 1815, auquel le souverain russe était attaché, et que la Sainte-Alliance devait maintenir. Les troupes impériales, en marche vers l'Europe occidentale, s'arrêtent dans le royaume de Pologne et affrontent les insurgés. La guerre polono-russe va durer jusqu'en septembre 1831 et sera suivie par une effroyable répression qui jettera des milliers de Polonais sur les chemins de l'émigration, notamment vers la France où la Grande Émigration prendra racines

et créera des institutions qui existent encore aujourd'hui. Le 8 septembre 1831, Varsovie est prise par les troupes russes, ce qui a fait dire, quelques jours plus tard, au ministre des Affaires étrangères français, Horace Sébastiani, que « la tranquillité régnait à Varsovie ». C'est dans ce cadre-là, après la chute de la capitale du royaume, que La Fayette lance son appel devant les députés. Mais le gouvernement français refuse d'aider les insurgés polonais et la phrase de Sébastiani est interprétée par l'opposition comme « l'ordre règne à Varsovie ».

La Fayette, dont l'aide de camp en 1830 est le capitaine Leonard Chodźko, s'intéresse à l'Insurrection de Novembre comme il s'est intéressé à toutes les révolutions nationales qui ont éclaté à la fin du XVIIIe et au début du XIXe siècle. On le sait bien, il a participé activement à la guerre d'indépendance des États-Unis d'Amérique où il a côtoyé deux Polonais, Tadeusz Kościuszko et Kazimierz Pułaski. Il préside le Comité central franco-polonais qu'il crée le 28 janvier 1831, auquel participent de nombreuses personnalités de l'époque comme Victor Hugo par exemple. Le comité est actif et obtient des résultats en faveur de la cause des insurgés polonais, en particulier dans la collecte de fonds comme le laisse entendre la citation. Il envoie, mais trop tard, un navire avec des armes. La Fayette réclame la reconnaissance de l'indépendance de la Pologne. Le poète Casimir Delavigne écrit « La Varsoviennne » en février 1831. Le poème, traduit en polonais par Karol Sienkiewicz et mis en musique par Karol Kurpiński, devient un chant patriotique célèbre. La Pologne suscite une réelle sympathie chez les Français. Ceux-ci comprennent bien que l'Insurrection de Novembre a arrêté les Russes et les a empêchés de venir rétablir, en Belgique et en France, l'ordre ancien de la Sainte-Alliance. De leur côté, en Pologne, les insurgés attendent l'aide de la France. Malgré l'écho favorable qu'ils y trouvent grâce au travail du Comité de La Fayette et de la presse, les autorités font la sourde oreille et laissent les Russes mettre un terme au soulèvement. À la nouvelle de la chute de

Varsovie, des manifestations ont lieu à Paris entre le 16 et le 19 septembre 1831, mais la seule réaction du gouvernement est celle de Sébastiani citée plus haut.

En revanche, toujours sous la pression de La Fayette qui exige du gouvernement la réparation de ses torts envers les Polonais, les autorités françaises acceptent de recevoir les réfugiés. La Grande Émigration s'organise avec la création de formations politiques. Elle s'organise aussi spirituellement autour de la Mission catholique fondée en 1836, ainsi que culturellement avec la fondation, en 1832, de la Société littéraire polonaise qui deviendra, en 1854, la Société historique et littéraire polonaise, sans oublier la fondation de la Bibliothèque polonaise de Paris en 1838. Le général La Fayette est un des bienfaiteurs de la Société littéraire.

Ami de la Pologne et des Polonais, ardent défenseur de la cause des insurgés, La Fayette restera fidèle à ses convictions jusqu'à sa mort en 1834. Ses obsèques se sont déroulées à l'église Notre-Dame de l'Assomption qui sera mise à la disposition de la Mission catholique polonaise dix ans plus tard. □

Association Pomost-Passerelle

AIDE AUX POLONAIS VIVANT DANS L'IMMIGRATION

Biuro Socjalne

Stowarzyszenia Pomost-Passerelle prowadzi Biuro socjalne, znajdujące się w pomieszczeniach Parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przy Polskiej Misji Katolickiej - 263 bis, rue Saint Honoré.

Biuro czynne jest w czwartki, w godzinach od 9.00 do 13.00.

Jego celem jest pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej, rodzinnej i bytowej oraz reintegracja społeczna zgłaszających się osób. Udzielana pomoc skierowana jest do osób, które znalazły się w ciężkiej sytuacji życiowej na emigracji, głównie bezdomnych oraz uzależnionych. □

Człowiek ze śniegu

Piotr Witt

W niedzielę 18 czerwca oddaliśmy prezydentowi, o którym niewiele wiadomo pełnię władzy we Francji w nadziei na zmianę katastroficznej polityki dotychczasowej. Czas pokaże, czy wyborcy nie pomylili się w swych sympatiach.

Zerwanie z przeszłością jest w ogóle przedsięwzięciem trudnym, jak o tym świadczy doświadczenie Polski po dwóch latach sprawowania władzy przez rząd dobrej zmiany. Wystarczy rozpatrzeć jedno zagadnienie – ustalonej hierarchii wartości i autorytetów moralnych.

Rząd dobrej zmiany odziedziczył po poprzednikach nie tylko armię urzędników nie zawsze mu przychylnych, nie tylko gigantyczne afery korupcyjne, nie tylko piramidalny dług publiczny. Odziedziczył także w dziedzinie kultury specyficzną hierarchię wartości wypracowaną przez lata wielkim nakładem kosztów i starań. Urzędników można wymienić, lub zmusić do postuszeństwa, afery ujawnić i ukarać winnych, najtrudniej uwolnić się od dawnych „autorytetów”. Są przyklejone do nas mocniej niż guma do żucia do zelówki, są przykute do ciała, jak kula u nogi, którą katorżnik wszędzie wlecze za sobą.

W PRL-u „autorytety” były potrzebne rządowi jak wojsko i policja do utrzymania ładu. Po masakrze robotników na Wybrzeżu w 1970 r., redaktorzy naczelni telewizji zdjęci paniką wołali – sprowadźcie... autorytety! I „autorytety” tłumaczyły przez łufcik telewizora, że wcale nie jest tak źle jak się komu wydaje, a będzie jeszcze lepiej. Pewnego dnia ludzie zamiast patrzeć w łufcik wyjrżeli na ulicę i narobiło się białos.

Autorytety, nawet martwe wciąż mówią do naszych sumień. Autorytety, w które dawna władza zainwestowała moc starań i pieniędzy tak trwale wrosły w nasze dusze, że można je wyrwać tylko razem z wnętrznościami. Uważamy je mimo woli za część dorobku narodowego. Oburzamy się, kiedy ktoś ośmieli się je podważyć. Przekonałem się o tym po mojej wypowiedzi radiowej, gdzie wyraziłem się krytycznie o reżyserze

Wajdzie. Pani Violetta Sobczak z Łomży w liście do mnie zarzuciła mi, że krzywdzę pamięć wielkiego reżysera. Mniejszą krzywdę wyrządziłem pamięci Wajdy, niż on wyrządził pamięci Wyspiańskiego, Żeromskiego, Reymonta, a także pamięci bohaterów Armii Krajowej i Żołnierzy Wyklętych.

Mówię o Wajdzie, ponieważ to on, na zlecenie władzy i za jej pieniądze ukształtował obraz historii Polski, od którego tak trudno się uwolnić. W filmie „Popiół i Diament” wykazał... cynizm Powstania warszawskiego i głupotę patriotów, którzy podnieśli broń przeciwko komunistycznemu zniewoleniu kraju. Od tej pory został utytułowanym autorytetem w sprawach sztuki, a jak się później okazało także polityki. Autorytety są niezbędne każdej władzy dyktatorskiej, która opiera się na irracjonalnej sile, a nie na argumentacji racjonalnej. W momentach zachwiania władzy wkraczają „autorytety” i wyjaśniają narodowi, co należy myśleć i jak się zachować.

Warto przypomnieć sobie chronologię filmów Wajdy. „Popiół i Diament” – głos w dyskusji o żołnierzach wyklętych, powstał jako usprawiedliwienie działalności Urzędu Bezpieczeństwa po jego likwidacji. „Ziemia obiecana”, po buntach robotniczych na Wybrzeżu miała przypomnieć, że sytuacja robotnika w Polsce Ludowej jest godna pozazdroszczenia w porównaniu z wyzyskiem kapitalistycznym. itd. Aż do ostatnich czasów, kiedy kariera konfidenta „Bolesława” Wałęsy stała się znana i naukowo udowodniona. Ostatni film reżysera miał przeciwstawić się wymowie dokumentów.

W czasach PRL-u autorytet reżysera nie był jednak uznany jednomyślnie. Ludzie przyzwyczajeni do samodzielnych sądów nie ugięli się pod presją powszechnej opinii narzuconej przez Biuro Polityczne. Walerian Borowczyk proponował biografie filmową Autorytetu pod tytułem „Człowiek ze śniegu”. Andrzej Żuławski napisał o nim rzeczy straszliwe. Ale, reżyserów zmuszonych do robienia kariery za granicą można podejrzewać o zawiść zawodową, czego nie da się powiedzieć o pisarzach. Antoni Stonimski pisał o Wajdzie otwarcie co myślał i oceniał go na miarę jego zasług. Po obejrzeniu „Wesela” napisał między innymi: „W krwawym filmie Andrzeja Wajdy dwa są grzechy główne; dwa popetniono tutaj przestępstwa. Prawdę historyczną zlekceważono, poezję zmasakrowano.(...) To, co Wyspiański musnął piórem Wajda przywalił topatą i kosą.” Podobnie po wejściu na ekrany „Popiołów”: „Niechęć do kart romantycznych naszej historii wyraził Wajda już w Popiołach Żeromskiego. Już tam pokazał, że napoleonidzi, którzy nieśli do Polski

hasła wolności i sztandary rewolucji francuskiej, to były żałosne tachudry, kondotierzy spraw przegranych, niepochowane trupy ziemi jałowej.” I jeszcze na ten sam temat: „Niestety, Popioły padły ofiarą osobliwego demaskatorstwa Wajdy. Imiona bohaterów tej powieści przybierali sobie legionieści Piłsudskiego. Legionistów Dąbrowskiego przekazał nam Wajda jako bandę kondotierów i awanturników.”

Obraz kapitalizmu również nie wzbudził zachwytów pisarza. Nazwał ten film „Ziemią obiecaną”, ale nie dotrzymaną. „Odstępstwo od Reymonta – pisać – łatwiej można wybaczyć, trudniej zgodzić się na odstępstwo od dobrego smaku, na wszelkie typowe wajdalizmy, sceny obleśne i maniackalne upodobanie do okrucieństwa. Wajdzie nie wystarcza jednoaktówka. Akty pociowe muszą się powtarzać, koła maszyny wciągają i miażdżą ciało ludzkie nie tylko raz jeden, ta masakra musi być powtórzona po raz drugi”. I kiedy Stonimskiemu tłumaczono niesprawiedliwość wobec Wajdy zrzucił, że w książce złagodził ton w stosunku do felietonu w tygodniku i pytał – „Ale, czy Wajda złagodził pijacką wrzawę, którą tekst zagłuszył, błędy i nonsensy filmowej wersji Wesela?”

I na koniec cios łaski: „Wajda w preten-syjnym wywiadzie zatytułowanym Misja powiada: „Reżyser musi mieć duszę poety i wolę kaprała”. I dalej Stonimski: „Jeden był chyba tylko kapral, z którego woła się liczono. Nazywał się Bonaparte. Wajda kapralem nie jest, co najmniej rotmistrem, bo konie lubi. Szkoda tylko, że koń tego świetnego kawalerzysty potknął się na Żeromskim i że strącił Wyspiańskiego”.

Inwestycja w stawę reżysera przyniosła władzy nieocenione korzyści. Przekonanie o jego geniuszu zapadło w umyśle na stałe. Autorzy skądinąd światli zarzucając autorytetowi fałszowanie historii, zastrzegają jednocześnie, że to jest wielki artysta”. Wielki artysta, który – jak to pięknie wyraził Stonimski – produkował zamiast „chaty rozśpiewanej” „rozśpiewaną chatę”. Nie, to był artysta marny, którego imię rozdepto przy pomocy płatnej reklamy, nie tylko pod kątem krajowych potrzeb politycznych. Polak, jeżeli nawet nie uczy się historii swojego kraju w szkole, to jednak później sięgnie po jakąś książkę, opracowanie historyczne i czegoś o własnej przeszłości się dowie, zwłaszcza o tych problemach gorących, palących, dyskutowanych. Ale Francuz, przekonany przez siłę reklamy, że Polak przedstawia historię Polski prawdziwie, będzie się upierał, że ta historia wygląda tak, jak ją wyczytał z filmów Wajdy. Przeświadczony, że ten artysta był tylko tolerowany, prześladowany niemal we własnym kraju za rewizjonizm. Kiedy powiedziałem znajomemu Francuzowi, że filmy Wajdy o Wałęsie były finansowane przez Komitet Centralny PZPR popatrzył na mnie z niedowierzaniem. □

Republika pomaszkuje?

Najbardziej zdecydowane zwycięstwo odniosła Marine Le Pen, która w Pas-de-Calais otrzymała 58,6% i pokonała Anne Roquet z LREM (41,4%). FN zabraknie posłów do utworzenia grupy parlamentarnej (potrzeba do tego minimum 15 deputowanych) i nic dziwnego, że działacze tej partii domagają się zmiany ordynacji wyborczej, bowiem jednomandatowe okręgi od lat znacznie ograniczają reprezentację tej partii w parlamencie.

7 miejsc zdobyli przedstawiciele innych małych ugrupowań. Ciekawostką jest świetny wynik separatystów z ruchu na Korsyce (3 mandaty na 4 okręgi). Do parlamentu wszedł także Nicolas Dupont-Aignan z ruchu France Debout, kandydat w wyborach prezydenckich, którego nazwisko Marine Le Pen zgłosiła jako kandydata na swojego premiera. Zaledwie 139 głosów zdecydowało w okręgu Essone o zwycięstwie b. premiera Manuela Vallsa nad kandydatką lewicy Faridą Amari. Partia Socjalistyczna nie wsparła w wyborach byłego już polityka tej partii, który zgłosił akces do Republiki w Drodze.

ciąg dalszy ze str. 3

Francuskie Zgromadzenie Narodowe mocno się odnowiło. Pozostaje w nim tylko 142 dotychczasowych deputowanych, zaś 435 to nowicjusze. Większa jest też liczba kobiet, które będą stanowiły rekordową liczbę 38,15% składu niższej izby.

Francję czeka obecnie rekonstrukcja rządu. Większość ministrów wygrała dość pewnie wybory w swoich okręgach i może być niemal pewna pozostania na stanowiskach. Kosmetyczne rozszady są jednak możliwe. Prezydent Macron ma komfortowo stabilną większość i teraz bierze pełną odpowiedzialność za dalszy bieg rzeczy. Francja wyszła jednak z wyborów mocno podzielona. Niska frekwencja świadczy, że połowa społeczeństwa przestała wierzyć dotychczasowym politykom, a ci, którzy wsparli nowego prezydenta, będą oczekiwali szybkich reform i przede wszystkim poprawy sytuacji gospodarczej, więc mogą się szybko rozczarować. Bardziej pewne wydają się tylko kolejne reformy społeczne i to raczej w kierunku pojmanego w kategoriach lewicowych... „postępu”. □

Bogdan Dobosz

Bielsza niż śnieg na Giewoncie

Michał Łazarczyk z dziada pradziada pochodzi z tela, czyli z Zakopanego. – Mój dziadek Stanisław Trzebunia-Kmieć fiakrował przy kościele Świętej Rodziny w Zakopanem – mówi. – Był woźnicą i w czasie wszystkich uroczystości kościelnych woził księżę i biskupów, także Karola Wojtyłę, kiedy jeszcze nie był papieżem. Jego wnuczek miał to szczęście, że w 2001 r., w 100. rocznicę postawienia krzyża na Giewoncie, pojechał z delegacją górali do Ojca Świętego do Castel Gandolfo. – Nas z Zakopanego było tylko dziewięć osób na prywatnej Mszy św., takie przeżyliśmy wzruszenie, że nie da się opisać – opowiada.

ciąg dalszy ze str. 9

Prośby

Do sanktuarium wchodzi się przez bramę zwieńczoną maryjną koroną i napisem „Totus Tuus”, przypominającym o zawierzeniu Jana Pawła II Maryi. Jednym z najważniejszych przesłań Matki Bożej Fatimskiej jest prośba o odmawianie Różańca, dlatego w przęsta ogrodzenia sanktuarium wkomponowano metalowe dziesiątki różańca, symbolicznie oplatające je modlitwą. Przed wejściem do świątyni stoi pomnik Jana Pawła II z wyciągniętymi na powitanie rękoma. O świętym przypomina też boczny ołtarz z jego obrazem i relikwiami, witraże oraz droga krzyżowa. – Na witrażach przedstawiono wydarzenia od postrzelenia Jana Pawła II na placu św. Piotra, aż do momentu, kiedy papież koronuje kopię figury Matki Bożej Fatimskiej – mówi Łazarczyk. – Wyjątkowa jest też V stacja drogi krzyżowej. Panu Jezusowi pomaga nieść krzyż Jan Paweł II.

Cały wystrój kościoła jest popisem wspaniałej sztuki snycerskiej, metaloplastyki, sięgającej tradycją do kowalstwa artystycznego przetomu wieków XVIII i XIX – podkreśla. W prezbiterium w

kształcie tiary papieskiej Matka Boża Fatimska czuwa nad Synem obecnym w olbrzymim Chlebie Eucharystycznym otoczonym promieniami. Na tyłach wzniesienia, na którym znajduje się świątynia, rozciągają się Ogrody Fatimskie. Po drodze do ołtarza papieskiego, który stał podczas słynnej Mszy św. pod Wielką Krokwią, mijamy stacje tajemnic różańcowych. Ołtarz przypomina sztales pasterski z dwuspadowym dachem. Zdobące go rzeźby przedstawiają sceny biblijne od kuszenia Adama i Ewy aż do zmartwychwstania. Największą uwagę przyciąga witraż, na którym – według pomysłu ks. Drozdka – uwieczniono ważniejszych uczestników tamtej Mszy św. – Przed Ojcem Świętym klęczą ówczesni burmistrzowie Zakopanego – Bachleda-Curus i Owczarek, którzy w imieniu górali składają mu hołd – zaznajamia z bohaterami witrażu nasz przewodnik. – Ich słowa spisane w formie listu trzyma ks. Dziwisz. Za nim w białych stłuchach stoją gazdowie parafii zakopiańskich, księża: Drozdek, Szyszko, Olszówka. Za nimi – bardzo góralom życzliwy – o. Hejmo. Z lewej strony widać kapelę, bo podczas tej wielkiej Mszy św. nie było muzykanta na Podhalu, który by nie brał w niej udziału. Jest też pani Matejowa, wtedy naczelnik wydziału kultury, która specjalnie na tę uroczystość przetłumaczyła na gwarę góralską czytania mszalne. Każdą postać można rozpoznać po rysach twarzy.

Michał Łazarczyk w sezonie kilka razy odwiedza sanktuarium na Krzeptówkach, oprowadzając wycieczki. – Zawsze mówię grupie: „Słuchajcie, jesteście w miejscu świętym, zdejmijcie czapki, umilknijcie”. Jak góral ma jakieś utrapienie, prośbę, to tutaj, do Matki Boskiej Fatimskiej, ją zanosi. Te wota w sanktuarium świadczą, że ich wysłuchała wiele. Ja też prośby, które mam w sercu, oddaję Matce Boskiej – uśmiecha się. □

Barbara Gruszka-Zych (Gość Niedzielny)

Z blogu red. Macieja Morawskiego – maciejmorawski.blox.pl

fol. A. Zawadzka

16 czerwca 2017

Czytelnik stawia mi dość ostre zarzuty! Oburza go, iż z szacunkiem i poszanowaniem wyrażam się o prezydencie RP Andrzeju Dudzie, że wyraźnie pragnę dialogu obec-

nych polskich władz z prezydentem Macronem, którego „w tak sposób oczywisty, uważam za tego, który pchnie na tor nowego rozwoju Unię Europejską, ją mądrze zreformuje.

Dalej ten czytelnik mnie się nieco brutalnie „czepia” – bo cenię (moim zdaniem jednego z najmądrzejszych Polaków) Bronka Wildsteina, bo „przychylnie się

wyrażam o Piotrze Jeglińskim (wyjaśnię z miejsca – przez swą uroczą żonę mym chyba krewnym oraz swego czasu moim – to jest Rozgłośni Polskiej RWE – najlepszym, wysoko cenionym przez Jana Nowaka i Zygmunta Michałoskiego, informatorze o tzw. kulisach krajowej sytuacji). Ów czytelnik wyrzuca mi też mą sympatię do Macierewicza. Wyjaśnię tu, że Macierewicz przed laty wydał w drugim obiegu książkę mego ojca Wczoraj – o niepodległym Dwudziestolecu. Książkę ze wstępem wujka(?) Macierewicza – Władysława Żeleńskiego, z łożu Kopernik(?), bratanka Boya. Cały nakład zagarnęło UB! A co do Macierewicza – wiem tylko, że jest on autentycznym(!) bohaterem polskiego ruchu oporu!

Co do obecnego polskiego Rządu, to ja w stu procentach demokratą, popieram każdy demokratycznie wybrany rząd teraz już wolnej Ojczyzny, mocno podkreślam, że do polskiej polityki wewnętrznej celowo się nie mieszam w mych wypowiedziach. Były dyplomata legalnego Rządu RP – wówczas na uchodźstwie w Londynie (np. współpracownik delegatów rządu w Paryżu Xawerego Reya i następnie Jerzego Ursyn-Niemcewicza), do tego na sto procent wierny wytycznym i postawom mego ojca, i Józefa Czapskiego oraz Jana Nowaka, służyć Polsce jako takiej a nie jednemu ze stronnictw!

Do Rodaków apeluję – spierajcie się (spory są nieuniknione) kulturalnie! □

Constitution et renaissance

Fête Nationale de la Pologne

La fête nationale et la constitution a été commémorée et fêtée ce dimanche.

Cette constitution, la première en Europe, votée le 3 mai 1791, est devenue le symbole de la capacité politique, exprimant les aspirations d'indépendance du peuple vis-à-vis d'éventuels occupants. Elle n'aura duré qu'une année, jusqu'en 1792, car quand les Russes envahirent la Pologne, ils abolirent la constitution polonaise.

Néanmoins, l'a rappelé le président Alfred Kaluzinski « les polonais ont toujours reconnu cette date comme celle de la fête nationale qui a été rétablie en 1989, à la fin du régime soviétique ».

Organisées par le groupement des associations polonaises d'Alsace, la célébration a commencé par un office religieux en l'église St-Jean rehaussé par les chorales réunies et les enfants des écoles, avant de

poursuivre par un repas à la salle polyvalente.

Alfred Kaluzinski a eu le plaisir de saluer le maire Jean-Claude Eicher et le député Michel Sordi, présent à l'office, le conseiller

départemental Pierre Vogt, les présidents des associations et leurs porte-drapeaux, les curés Kazimierz Kopacz et Michal Dziedzic, l'institutrice Elzbieta Krawczyk.

L'après-midi récréative a été animée par le groupe folklorique « Tatry » d'Ensisheim, le service à table étant assuré par les scouts Hufiec Alzacja. □

Estelle Kaluzinski

Wotum dziękczynienia za opiekę nad harcerstwem

26 maja 2017 roku Szczep ZHP - Południowa Francja otrzymał z rąk drużyny Przewodniczącej Okręgu ZHP Francja Franciszki Aghamalian-Koniecznej hm. wotum dziękczynienia Matce Boskiej za opiekę nad harcerstwem. W każdym okręgu harcerskim ZHP działającym poza granicami kraju zawisły w ostatnich latach te wota dziękczynne w polskich kościołach lub kapliczkach harcerskich.

Nasza delegacja złożyła wotum harcerstwa z południowej Francji w kościele Notre Dame de la Seds w Aix en Provence.

Siostry Świętego Krzyża Jerozolimskiego, które opiekują się tym kościołem otrzymały od arcybiskupa diecezji Aix-Arles misję opieki nad skautingiem. Codziennie modlą się o opiekę Matki Boskiej nad skautami całego świata. Nie mogło być dla naszego wotum lepszego miejsca w całym Aix.

Siostry zakonne zapraszają polskich pielgrzymów! Mamy tu teraz polski, harcerski akcent! Czuwaj! □

*Magdalena Borucka-Guilhou hm.
Komendantka Chorągwi Harcererek
we Francji*

I Komunia św. - Paryż, kościół polski Wniebowzięcia NMP (fot. A. Szozda)

Moja I Komunia...

mi ja biała książeczka, a na nią obrazek Baranka już prawie niewidoczny. Różaniec biały, z paciorkami kształtem przypomnię jacy mi ziarenka i yżu. Zeszły do religii z pocpisem księdza, potwierdza jacy mi gotowość przystąpienia do sakramentu. Mi ja sukienka starannie przechoy ywana przez mamę, przez ćwierć wieku, nadal biała, jak i yniektnięta i piywym czasie. Podobnie jak mi je w: pomnienia z tego uroczystego dnia.

Wspomnienia, mocniej odczuwalne z perspektywy czasu, dopiero teraz tak na prawdę rozumiane. Wracają z ogromną siłą świadomości, tego, co za chwile będzie przeżywać moja córeczka, a ja razem z nią.

Niesamowita chęć uczestniczenia we wszystkich przygotowaniach. Chciałabym, żeby moje dziecko mogło zapamiętać te chwile i swoje przeżycia z nimi związane na bardzo długo, aby mogły mu towarzyszyć w dorosłym życiu, tak jak i mnie.

Oprawa zewnętrzna skompletowana. Jest alba, wianuszek, pomijamy zbędne bibeloty tj. loki, suknia na kole, futerko czy pelerynka. Fotograf zamówiony, restauracja też. Teraz można się skupić na przygotowaniu duchowym.

To jest najtrudniejsze, jak przygotować serduszko dziecka na tę przemianę? Warunki, w jakich odbywa się ten cud, nie są porównywalne. Nie żyjemy w miasteczku w Kotlinie Sandomierskiej, lecz w światowej metropolii. Nie ma kościoła w pobliżu, do którego sama jako dziecko, bez opieki rodziców, mogłam pójść, gdy było mi źle.

Niedzielną Mszą to za mało, żeby osłuchać się i oswoić z modlitwą, nabożeństwem różańcowym, roratami czy drogą krzyżową. W trakcie ferii, to nadal nie wystarczy. Modlitwa przed snem i polskie wyrazy modlitwy nie sprawiają kłopotu ani w wymowie, ani w rozumieniu. Rok liturgiczny poprzedzający I Komunię przeżywamy aktywnie, tłumaczymy symbolikę świąt, uczestniczymy w wydarzeniach religijnych. Czytamy Biblię dla najmłodszych, która wprowadza w świat Starego i Nowego Testamentu. Poznane rozdziały konfrontujemy z pytaniami z katechizmu. Zaczynamy odkrywać, jak Bóg jest wielki i nieskończenie dobry. Jak funkcjonuje świat, przez niego stworzony.

Nagle dociera do mnie fakt, który paraliżuje entuzjazm. Odpowiedzialność jest ogromna. To ode mnie, w tym właśnie momencie zależy, jak moje dziecko będzie postrzegać Boga. Na ile się przed nim otworzy przez najbliższe kilka lat. Czy sprostim swej roli? Czy właściwie przygotuję swoją córkę, na to wielkie wydarzenie w jej życiu? Wierzę, że tak, bo mam przed oczami obraz mojej mamy, która trzyma mnie za rękę i jest tuż obok, a ja w nią wpatrzona, wiem jak mam postępować, wiem co jest dobre. Taki właśnie dar, naturalnego pojmowania wiary chciałabym przekazać swojej córeczce, aby wszędzie potrafiła znaleźć Boga. Będę ją uczyła jak z Nim rozmawiać, słuchać Go i gdzie szukać. Aby za parę lat, z taką samą radością mogła zaśpiewać, jak w dniu swojej I Komunii Św. - „Dziękuję, że zależę od Ciebie, mój Tato, który jesteś w niebie. Jezus, moje życie Twoje jest, Duchu święty zeszlij prawdy swojej deszcz, bo chcę naprawdę żyć, bo chcę posłusznie iść tam gdzie Ty!”

D.K.

Trzeba i warto pomagać

Opuszczeni przez ludzi, a nawet przez Boga.

To słyszymy często na ulicy od bezdomnych... I wychodzimy do nich, żeby wiedzieli, że nie są sami. Takie spotkania są trudne, bo pokazują ogrom potrzeb, pokazują jak łatwo znaleźć się na ulicy i jak trudno z niej wyjść. Ale to również piękne chwile otwarcia, nadziei...

Jakis czas temu odwiedził nas ksiądz Ireneusz z Calsberga wraz ze swoją grupą. Przez kilka kolejnych dni chodziliśmy po ulicach Paryża, odwiedzając bezdomnych Polaków, rozmawiając z nimi i słuchając ich historii oraz tego, co ich trapi. Połała się niejedna tza żalu, wzruszenia, nadziei...

I w takich chwilach, bardziej niż kiedykolwiek, zdajemy sobie sprawę, że warto i trzeba pomagać!

O komunijnych uroczystościach u Chrystusowców

„Uroczysty dzień Komunii, jest nie jawniejszą mą radością, Jezus żył w moim sercu dziś oł. jawił miłość swą.”

Słowa tej znanej, pierwszokomunijnej piosenki cisną się na usta każdego roku, gdy w naszych wspólnotach przeżywamy ten wielki dzień, gdy stajemy się świadkami wielkich wydarzeń w życiu najmłodszych parafian, którzy po raz pierwszy w pełni uczestniczą w Eucharystii, odnawiając chrzcielne przyrzeczenia i wyznają wiarę, której prawdy poznawali w czasie katechizacji.

Uświadamiamy sobie po raz kolejny, że Bóg nieustannie pragnie nas obdarzać swoją miłością, dobrocią i łaską a jednocześnie zdajemy sobie sprawę ze swojej niegodności oraz uświadamiamy sobie potrzebę bycia otwartym na Boże dary i za nie wdzięcznym... Potrzebujemy zatem mocy, światła i darów Ducha Świętego, ponieważ tylko z Jego pomocą możemy wyznać, że Panem jest Jezus (por. 1 Kor 12,3b) i to On nam przychodzi z pomocą, wspiera nas, wstawia się za nami i przyczynia w błaganiach, których nie można wyrazić słowami (por. Rz 8,26).

Zatem nic dziwnego, że uroczystości komunijne w wielu wspólnotach odbywają się w święta wieńczące czas paschalnej pięćdziesiątnicy – w uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego i Zesłania Ducha Świętego...

Tak stało się we francuskiej parafii Saint Joseph en Haute Deûle, gdzie w kilkunastoosobowych grupach do I Komunii były również dzieci polonijne, stanowiące kolejne pokolenia polskich emigrantów przybywających do pracy w kopalniach i jednocześnie regularnie uczestniczące w 'polskich' Mszach w kościele Św. Ludwika w Rouvrois czy w kaplicy Św. Andrzeja Boboli w Méricourt-Maroc^{*1} i Profession de Foi^{*2}.

Uroczystości Wniebowstąpienia Pańskiego i Zesłania Ducha Świętego tradycyjnie wyznaczają daty I Komunii Świętej i Profession de Foi w polonijnej wspólnotce w Bruay La Buisnière – odpowiednio w kaplicach w Houdain^{*3} i w Bruay^{*4}.

W ostatnią niedzielę maja (tę pomiędzy wspomnianymi uroczystościami) dwie dziewczynki, które choć po raz pierwszy

do Stołu Pańskiego przystąpiły kilka tygodni wcześniej w Ojczyźnie, dzieliły radość z przyjęcia Pana Jezusa do swego serca z parafianami z Dunkierki i Boulogne sur Mer^{*5}, z którymi wzrastały w wierze, nadziei i miłości, a którzy towarzyszyli im modlitwą w czasie przygotowania do tego ważnego wydarzenia odbywającego się nota bene w tej wspólnotce.

W Dzień Zielonych Świąt w kościele Saint Denys de l'Estrée po raz pierwszy w pełni w Mszy św. uczestniczyła grupa polonijnych dziewcząt i chłopców^{*6}.

Podobnie było w kościele św. Józefa w Aulnay sous Bois, gdzie do I Komunii św. przystąpiło 22 dzieci z polskich rodzin^{*7}, ponadto tego samego dnia świątynia ta była miejscem uroczystego Profession de Foi tamtejszej francuskiej parafii, zaś tydzień później – I Komunii.

Również w uroczystość Zesłania Ducha Św. po raz pierwszy w pełni uczestniczyły w Eucharystii polonijne dzieci z Beau-lieu Roche de la Molière.^{*8}

W tym dniu i w kościele św. Bernadety w Argenteuil odbywała się I Komunia Św.^{*9} W ów dzień komunijna uroczystość odbywała się też w kościele MB Częstochowskiej w Roubaix.

Zesłanie Ducha Świętego AD 2017 zapamięta także dwójka dzieci z rodzin polskiego pochodzenia, które uczestniczyły w katechizacji w Guesnain, bo dla nich to też dzień ich pierwszego pełnego uczestnictwa w Eucharystii (dodajmy, że w świątyniach miejscowej parafii francuskiej, do której należy Guesnain, od połowy maja odbywają się celebracje I Komunii i Profession de Foi^{*10}: VII Niedziela Wielkanocy (Pierwsza Komunia^{*11}) i Niedziela Trójcy Przenajświętszej (Profession de Foi) wyznaczały ramy czasowe tych wydarzeń we francuskiej parafii Saint Vincent de Paul en Ostrevant.

Polonia z Lazurowego Wybrzeża odbywającą się w Niedzielę Najświętszej Trójcy uroczystość komunijną potoczyła razem z dorocznym festynem parafialnym. □

opr. ks. Tomasz Mikulak SChr

^{*1} patrz: (www.paroisse-saint-joseph.fr/index.php/galerie-photos/categorie/106-la-1ere-eucharistie-a-l-eglise-st-vaast-de-fouquieres-25-mai-2017);

^{*2} patrz: (www.paroisse-saint-joseph.fr/index.php/galerie-photos/categorie/108-la-profession-de-fois-a-l-eglise-st-martin-de-harnes-le-4-juin-2017);

^{*3} patrz (www.bruay.tchr.fr/pl/galerie/124/pierwsza-komunia-swietad-2017);

^{*4} patrz (www.bruay.tchr.fr/pl/galerie/123/uroczyste-wyznanie-wiary-nazakonczenie-czteroletniej-katechizacji);

^{*5} patrz (photos.google.com/share/AF1QipPnFXHkmHxi_4-JbKlo5wucRKKuExVlsN03l_55YR0qWkxb-EJNAuP2wDnhgq2Eg?key=ZnM3a2xxR1dTQ3JmSC1kaFFmUW5ZT2VDYzIEdmNB);

^{*6} patrz (<https://photos.google.com/share/AF1QipNvDOkmQQ72KI5YqqEOLQBC-7M-2xDwwmMwg9IDXQ->

[VOHEJBxpqL1JP-CGequpRg?key=WHxRldhY2lsYTdDU0VKYtdtR0l3eGR5X1FVZHHr](https://photos.google.com/share/AF1QipNvDOkmQQ72KI5YqqEOLQBC-7M-2xDwwmMwg9IDXQ-V0HEJBxpqL1JP-CGequpRg?key=WHxRldhY2lsYTdDU0VKYtdtR0l3eGR5X1FVZHHr));

^{*7} patrz (photos.google.com/share/AF1QipMYSq2HL9RwKTwXq3AFBs-eMldw8XS5mZ2uSjS7_nFSQbbzTv2C-pVJzQKRCoqw?key=QkF5al9yVkNsMzN6U3RVczVyRTNYMFhpMUxUMIF3);

^{*8} patrz (www.ricamarie.parafia.info.pl/index.php?p=showart&id=204&ak=1&what=6);

^{*9} patrz (photos.google.com/share/AF1QipOHYKAGOiUxYuy37E0En2-Tt4kXUZwNv8p7z15locCp1O6K9dUcjYrME7UrIXFRw?key=WXRpY1RrZDZzYWJqUkpTNEFYbUluNG1RvWIELWNR);

^{*10} patrz (st-christophe.cathocambrai.com/);

^{*11} patrz (st-vincent-ostrevant.cathocambrai.com/1-premieres-communions-montigny-nicolas.html).

Polonijny akcent na wystawie u Czarnej Madonny

Przed nami dwa miesiące wakacji, czas wyjazdów. Często jest to też okazja do wędrowek po Polsce, odwiedzania ciekawych i ważnych dla nas miast.

Będziemy może pielgrzymowali i na Jasną Górę, do Sanktuarium szczególnie bliskiego sercu każdego Polaka, gdzie od wieków zanosimy do Czarnej Madonny i Jej Syna nasze prośby i podziękowania za otrzymane łaski.

W tym roku w lecie jest tu organizowana wystawka - konkursowych prac plastycznych dzieci.

Z okazji Jubileuszu 300-lecia Koronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej zorganizował go, pod tytułem „Moja korona i sukienka dla Matki Bożej i Jej Syna, „Promyczek Dobra” i Jasnogórski Klasztor Ojców Paulinów. A dzięki temu, że pisemko to można nabyć również we Francji, m.in. przy parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu,

w konkursie „Jasnogórskim” wzięła udział i 6-letnia Marysia Charmet z Wersalu, przedszkolak Szkoły Polskiej przy parafii św. Genowefy przy rue Claude Lorrain, której malowanka-kolaż została wyróżniona nagrodą specjalną (w kategorii: klasy 0-3), wyłonioną spośród 1647 nadesłanych prac. Dziecięce „dzieła” będzie można oglądać na Jasnej Górze przez całe wakacje, w Sali Rycerskiej (a nagrodzone w Sali Ojca Kordeckiego).

Serdecznie zapraszamy i... gratulujemy Marysi(!) oraz innym nagrodzonym, a wszystkie dzieci zachęcamy do lektury Promyczka Dobra oraz udziału w jego licznych konkursach. □

opr. Redakcja

Paryskie Święto Polonii (2,6,7 maja 2017)

Święto Polonii ustanowione zostało w 2002 r., w dowód uznania wkładu Polaków z za granicy w odzyskanie przez naszą Ojczyznę niepodległości i hołdu dla ich wierności wobec Króju. Tego samego dnia – 2 maja – obchodzimy jednocześnie Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

W tym roku paryskie Stowarzyszenie Obrońców Krzyża podjęło inicjatywę organizacji majowych uroczystości w możliwie szerokim współdziałaniu z innymi polonijnymi ośrodkami i organizacjami. W dniach 6 i 7 maja (w sobotę i niedzielę) zaprosiliśmy Rodaków do wspólnego uczestnictwa w świętowaniu.

Na naszą inicjatywę odpowiedziały m.in. szkoły polskie im. Adama Mickiewicza, – szkoła Quo Vadis, – szkoła polska w Argenteuil, a także zespoły – pieśni i tańca Polonez, ludowy zespół młodzieżowy „Wici”, chór „Piast”, oraz sopranistka z Radio France Urszula Szoja-Cuvellier. Przedsięwzięcie nasze zostało poparte przez Ambasadę RP we Francji, Instytut Polski w Paryżu, Polską Misję Katolicką we Francji, Federację Polonii Francuskiej oraz władze w Polsce. Patronat nad całością obchodów objął Marszałek Senatu pan Stanisław Karczewski, a patronat medialny przyjęła TVP POLONIA i Głos Katolicki.

Uroczyste świętowanie rozpoczęliśmy 2 maja, o godz. 17.30 wspólnym przemarszem – wraz z pocztami sztandarowymi i zespołami w polskich strojach ludowych – pod Łuk Triumfalny, gdzie zostały złożone kwiaty i został zapalony znicz przy Grobie Nieznanego Żołnierza – w obecności przedstawicieli władz francuskich oraz licznie zgromadzonej społeczności polonijnej. Prezes chóru „Piast” Andrzej Raniszewski odśpiewał Hymny – Polski i Francji; powiewały sztandary – udzieliła nam się atmosfera nostalgii i tęsknoty za Ojczyzną. A cała uroczystość budziła zainteresowanie okolicznych mieszkańców i turystów.

Ambasadę RP we Francji reprezentował chargé d'affaire ambador Dariusz Wiśniewski, konsul generalny Hubert Czerniuk, attaché wojskowy płk Sławomir Pawlikowski oraz wicekonsul Beata Ješko.

Zasadnicze obchody rozpoczęliśmy 6 maja o godz. 10. od złożenia kwiatów pod „polskimi” pomnikami Paryża: Jana Pawła II, Adama Mickiewicza i Fryderyka Chopina. Kwiaty w imieniu władz RP składała konsul Beata Ješko i poseł Andrzej Melak, a w imieniu Polonii i organizatora uroczystości Stow. Obrońców Krzyża prezes Jolanta Dzwigała. W ceremonii uczestniczyli m.in. prezes Federacji Polonii Francuskiej Stanisław Aloszko, poczty sztandarowe, dzieci ze szkoły w Argenteuil (w strojach krakowskich) i szkoły Quo Vadis.

Po południu uroczystości przeniosły się do Domu Kombatanta, gdzie wraz z prezesem Federacji Polonii Francuskiej witałam w imieniu organizatorów przybyłych gości: Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Adama Kwiatkowskiego, posła Andrzeja Melaka. Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Ambasadę RP reprezentowali konsul generalny RP Hubert Czerniuk, konsul Beata Ješko i dyrektor Instytutu Polskiego w Paryżu Anna Bitos. Obecny był rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji ks. Bogustaw Brzyś i jego poprzednik ks. inf. Stanisław Jeż.

Po części oficjalnej, z patriotycznym programem artystycznym wystąpiły dzieci ze szkół: Adama Mickiewicza i Quo Vadis, które przygotowywały się pod okiem nauczycieli i rodziców. Następnie wysłuchaliśmy recytacji fortepianowego Jadwigi Abdel Malak oraz poezji Mari Konopnickiej, Cypriana Kamila Norwida i Juliusza Słowackiego w wykonaniu Heleny Skrzypek. Na zakończenie zaprezentowali się soliści orkiestry koncertowej „Victoria” parafii Matki Boskiej Zwycięskiej z – Rembertowa: Ewa Mikulska – mezzosopran, Robert Dymowski – bas/baryton, Andrzej Mikulski – organy i fortepian.

Ten wyjątkowy, bogaty w patriotyczne przeżycia dzień kończyliśmy zwiedzając wystawę poświęconą Polonii we Francji i uczest-

nicząc w kolacji, przygotowanej przez członkinie Stow. Obrońców Krzyża.

Kolejnym dniem naszego świętowania była niedziela - 7 maja. Rozpoczęliśmy go Mszą św. w intencji Ojczyzny i Polonii Francuskiej, w kościele polskim Wniebowzięcia NMP. Eucharystii przewodniczył rektor Polskiej Misji Katolickiej ks. Bogusław Brzyś a współkoncelebrowali ją ks. inf. Stanisław Jeż i tutejszy proboszcz ks. Paweł Witkowski. W uroczystej Mszy św. uczestniczyli nasi goście z Polski, przedstawiciele tutejszej placówki dyplomatycznej RP, prezes Federacji Polonii Francuskiej, przedstawiciele organizacji i stowarzyszeń polonijnych, poczty sztandarowe oraz licznie przybyli na nasze uroczystości z różnych stron Francji Rodacy. Mszy św. śpiewem towarzyszyli artyści warszawskiej Orkiestry Koncertowej „Victoria”, Chór Piast, Urszula Szoja Cuveillier - sopran oraz chór parafialny. Eucharystię zakończył koncert wspomnianej reńbertowskiej „Victorii” i złożenie kwiatów pod tutejszą tablicą poświęconą śp. prezydentowi Lechowi Kaczyńskiemu oraz 95 pozostałym ofiarom katastrofy smoleńskiej oraz popieraniem Świętego Jana Pawła II.

Następnie w barwnym korowodzie przeszliśmy ulicami Paryża do Hôtel de Monaco - siedziby Ambasady RP. Na czele pochodu, przy dźwiękach naszych patriotycznych pieśni - płynących z głośnika, jechał przyozdobiony polskimi i francuskimi flagami oraz naszym narodowym godłem (Ortem w wersjach z różnych epok). Z kolei maszerowały poczty sztandarowe, zespoły w strojach ludowych, dzieci, młodzież, dorośli z polskimi flagami i baloniki z dwujęzycznymi napisami Polonia Francuska.

Przed gmachem Ambasady baloniki poszybowały w niebo. A w pięknych salonach polskiego przedstawicielstwa we Francji odbyło się dalsze świętowanie. Gości witała radca Marta Stachowiak, zastępca kierownika placówki. Głos zabierali: min. Adam Kwiatkowski, poseł Andrzej Melak i prezes Stanisław Aloszko.

W części artystycznej wystąpiły ponownie dzieci i młodzież z polskich szkół, nagrodzeni za swój piękny, patriotyczny program artystyczny gromkimi brawami. Następnie wystąpili, z nowym repertuarem, nasi goście z Warszawy soliści orkiestry Koncertowej „Victoria” - Ewa Mikulska, solistka Warszawskiej Opery Kameralnej,

Robert Dymowski, solista Warszawskiej Opery Narodowej, Andrzej Mikulski organy/fortepian, absolwent Uniwersytetu Muzycznego w Warszawie i Konserwatorium Muzycznego w Lyonie. Po nich prezentowały swój kunszt zespoły taneczne: „Polonez” i młodzież z „Wici”. Występy wszystkich artystów - gości paryskiego Święta Polonii zostały przyjęte entuzjastycznie i z wielką wdzięcznością. Dotyczyło to także kończącego nasze Obchody występu chóru „Piast”, po którym, w imieniu organizatorów złożyłam serdeczne podziękowania wszystkim wykonawcom i instytucjom uczestniczącym w naszym przedsięwzięciu. Bez wsparcia m.in. ze strony Ambasady i konsulatu RP we Francji, Instytutu Polskiego, Polskiej Misji Katolickiej oraz wielu innych organizacji i osób prywatnych nie byłoby możliwe zorganizowanie takich uroczystości, na taką skalę. Szczególne słowa wdzięczności kieruję do wszystkich członków naszego, paryskiego Stowarzyszenia Obrońców Krzyża, którzy wnieśli największy wkład pracy w przeprowadzenie tegorocznych Dni Polonii. Warto było podjąć ten trud, by pokazać jak liczna jest i zdolna do działania jest francuska Polonia.

Na zakończenie spotkania, zostaliśmy zaproszeni na towarzyski poczęstunek. Warto jeszcze wspomnieć, iż podczas naszych uroczystości, rozprowadzane były „cegiełki na budowę warszawskiego pomnika śp. prezydenta Lecha Kaczyńskiego” (zainteresowani mogą w dalszym ciągu włączyć się w tę inicjatywę). Na sam koniec warto odnotować, że nasze paryskie Dni Polonii zostały odnotowane i w Polsce, a na moje ręce napytany z Warszawy gratulacje i podziękowania z Biura Prezydenta RP, Senatu, Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Znalazły się w nich i oczekiwania kontynuacji takich obchodów i inicjatyw. Podjęliśmy więc w naszym Stowarzyszeniu decyzję, że będziemy w dalszym ciągu podejmować działania organizowania majowego Święta Polonii i Polaków za Granicą oraz Dnia Flagi RP. Już dzisiaj można się zapisywać do udziału w przyszłorocznych uroczystościach - email: stow.obroncykrzyz-zaparyz@hotmail.fr ; tel. 06 12 19 79 13. □

*W imieniu Stowarzyszenia Obrońców Krzyża
Maria Jolanta Dzwigata*

Tarnów
4-5 września
2017

Forum Gospodarcze Polonii Świata
Polonia World Economic Forum
www.Polonia4um.com

Biznes z 6 kontynentów! Polonia World Business Izby Gospodarcze – Inwestorzy – Przedsiębiorcy – Media – Organizacje i Stowarzyszenia

Miejsce spotkań przedstawicieli polonijnych przedsiębiorców, izb gospodarczych, handlowych, związków i stowarzyszeń działających oraz zarejestrowanych na stałe poza granicami Kraju, z polskim biznesem, organizacjami, instytucjami, administracją rządową oraz samorządową. Gospodarzem Forum jest miasto Tarnów.

Forum Gospodarcze Polonii Świata, to strefa przedsiębiorczości, dialogu, debat oraz internacjonalizacji i integracji środowiska biznesu, którego łączy nie tylko cel ekonomiczny, ale też tożsamość, dziedzictwo, historia, pochodzenie i kultura, a patriotyzm gospodarczy jest misją i dewizą wszystkich uczestników.

Udział w Forum jest bezpłatny, zapewnia korzystanie z Pakietu Uczestnika. Przedstawiciele Polonii mają do dyspozycji bezpłatne noclegi w hotelu. Udział w Forum jest możliwy wyłącznie po dokonaniu zgłoszenia na formularzu Forum i rejestracji. Ilość miejsc ograniczona.

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

**DENTYSTKA POLSKA
DLA DZIECI i DOROSŁYCH**
Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66
45, rue du Caire - 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?
Każdy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

Luxsus - PRZEWÓZ OSÓB i TOWARÓW DO POLSKI -
OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.

TEL. 06 62 75 50 06; 01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

Szkoła Polska « Quo Vadis

przy par. Miłosierdzia Bożego w Paryżu XVII prowadzi zapisy
na rok szkolny 2017/2018.

Szkoła, oprócz zajęć z języka polskiego, historii i katechezy, prowadzi wzbogacony program zajęć, które przybliżają dzieciom kulturę polską: teatr, zajęcia plastyczne, muzyczne, w tym śpiew piosenek polskich.

Formularze rozdawane są w szkole lub przy kaplicy w Domu Kombatanta.

In forma je: 06 19 32 69 91; Facebook: Szkoły Polskiej „Quo Vadis”.

Masz problem z pićciem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Czwartki godz. 19.30:

11, Ville St-Jacques (kod: 0911),

75014 Paris, M° Saint-Jacques.

**GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE**

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „ustugi” - do 10 słów: - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („ustugi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. **02 31 85 23 66** – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. **02 31 78 25 93** – mówimy po francusku
Fax **02 31 34 98 93** | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy **CMU, AME**
Stawki wg cennika **Sécurité Sociale**,
Stosujemy zasadę **Tiers payant**
(karta vitale).

01.41.13.45.05
boulogne@dentylis.fr

Współpracujemy z większością **mutuelles**.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

Mówimy po polsku

- A Louer appartement F3 meuble dans le centre de Chantilly (60), zona 5, RER D.
Pour plus d'information contacter le: **T. 06 95 31 22 20**

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)
do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

Tel. 06 98 58 86 36

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien- dentiste

33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;

e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

USŁUGI HYDRAULICZNE

Tel. 07 51 58 46 26

POLSKA FRANCJA

**PRZEWOZ OSÓB I
PACZEK
TRANSPORT
SAMOCHODÓW
PRZEPROWADZKI
TRANSPORT I
SPRZEDAŻ
OKIEN DRZWI ROLET
SPRZEDAŻ ARTYKULÓW
SPOŻYWCZYCH
ATRAKCYJNE CENY**

**Bujak
&
Olechowski**

POLSKA
REJON PODKARPACIA
+48 669 969 069
+48 669 562 602

WYJAZDY Z POLSKI W KAŻDY
PIĄTEK
WYJAZDY Z PARYŻA KAŻDA
NIEDZIELA

FRANCJA
PARYŻ I OKOLICE
07 53 16 80 90

**DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA
PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU**

Tel. 06 30 40 49 49

**Stowarzyszenie „Kresy” we Francji
organizuje**

Wyjazd pielgrzymkowy na Kresy południowo-wschodnie w dni. 20.09 – 1.10.2017. 10-dniowa pielgrzymka po Kresach + 2 dni na dojazd do Warszawy i z powrotem (2 noce + posiłki). Na Ukrainę konieczny jest paszport; nie jest wymagana wiza.

Na trasie: Lwów, Olesko, Poczajów, Krzemieniec, Zbaraż, Skala Podolska, Kamieniec Podolski, Chocim, Okopy Św. Trójcy, Czerniowce, Kołomyja, Jaremce, Stanisławów, Halicz, Rohatyn. W każdym mieście zwiedzamy obiekty związane z historią Polski.

Cena 980€ i zapewniamy: przelot Paryż-Warszawa-Paryż, transport autokarem klimatyzowanym, zakwaterowanie: Lwów – Dom Pielgrzyma Brzuchowice, poza Lwowem – hotele, pokoje 2 os. z łazienkami, wyżywienie: 3 x dziennie, ubezpieczenie, opiekę pilota, przewodnika w j. polskim we Lwowie i przewodników poza Lwowem, opłaty za wstęp do zwiedzanych obiektów. (Za dodatkową opłatą możliwość pójścia na spektakl do Opery Lwowskiej).

Zgłoszenia prosimy kierować pod adres e-mail:
krysiapol@yahoo.fr; oraz **T. 01 43 03 38 33; 06 62 69 13 83.**

Rozliczenia księgowo. 06 62 90 02 39

**GŁOS
KATOLICKI**
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 25 (2685): 2-9. 07. 2017

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 23

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkcat@club-internet.fr, vkcat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): **Ks. Bogdan Brzyś** – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): **Paweł Osikowski**; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonament): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 21.6.2017

Inf. o prenumeracie na str. 3

UBEZPIECZENIA PO POLSKU Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA**PROGRAM TV***3 - 16 lipca 2017***PONIEDZIAŁEK 3 LIPCA**

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Kulturalni PL 11⁵⁵ Podróże z historią 12²⁵ Krótka historia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Wiedzmy – serial 14²⁰ Oczy w oczy 14⁵⁰ Polskie historie 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Nożem i widelcem 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Karino – serial 17⁰⁰ Mój zwierzyniec 17¹⁰ Podwodne ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Ukryte skarby 18²⁰ Podróże z historią 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Przeprowadzki – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Byliśmy pierwsi – dok. 23⁴⁵ Dzika Polska – serial

0¹⁵ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Karino – serial 1¹⁵ Supetkowe ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 4 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Solny skarb UNESCO 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁰ Ukryte skarby 12²⁵ Krótka historia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Noce i dnie – serial 14²⁰ Byliśmy pierwsi – dok. 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Smaki polskie 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Znak Orta – serial 17⁰⁰ Dla dzieci 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Zawody w zawody 18²⁰ Publicznie – dok. 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne

19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ 22 Przegład Piosenki Aktorskiej 23⁴⁵ Dzika Polska – serial 0¹⁵ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Znak Orta – serial 1¹⁵ W Krainie Baśni 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 5 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁰ Zawody w zawody 12²⁵ Krótka historia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Przeprowadzki – serial 14³⁰ Felieton 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Posmakuj Opolskiego 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Znak Orta – serial 17⁰⁰ Dla dzieci 17²⁰

TRWAM PROGRAM*3 - 9 lipca 2017***PONIEDZIAŁEK 3 LIPCA**

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Film 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Aniot Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13¹⁵ Reportaż 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Koncert 15³⁵ Reportaż 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuarium polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień 17³⁰ Spotkanie Rodziny RM 19⁴⁵ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Film 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

WTOREK 4 LIPCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Papież Polak do Rodaków 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Św. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Film 11⁴⁵ Reportaż 12⁰⁰ Aniot Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 14¹⁰ Film 15¹⁰ Dok. 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Aniot Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Film 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

ŚRODA 5 LIPCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop

Młodych 9³⁰ Express Studencki 9³⁵ Sanktuarium polskie 9⁵⁵ Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Dok. 10⁴⁵ Wywiad 11⁰⁰ Dok. 11¹⁵ Dok. 11²⁵ Film 11³⁵ Przyroda i ludzie 12⁰⁰ Aniot Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13⁵⁰ Dok. 14⁰⁰ Film 15²⁵ Dok. 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Reportaż 16⁵⁵ Św. na każdy dzień 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Aniot Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Film 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

CZWARTEK 6 LIPCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Św. na każdy dzień 9³⁰ Reportaż 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Film 11³⁵ Edukacja 11⁵⁰ Dok. 12⁰⁰ Aniot Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dok. 14⁰⁰ Film 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Rozrywka 16³⁵ Przegład Źródła 16⁴⁰ O bezpieczeństwie gazowym 16⁵⁵ Przegład Niedzieli 17⁰⁰ Sanktuarium św. Józefa Kalisz 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Film 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

PIĄTEK 7 LIPCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Rozrywka 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Film 11²⁵ Film 11³⁵

Wywiad 12⁰⁰ Aniot Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13²⁰ Dla dzieci 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Dok. 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Modlitwa Koronki 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dok. 17⁰⁰ O Funduszach UE 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Aniot Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegład Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Film 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

SOBOTA 8 LIPCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Aniot Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Film 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Edukacja 14⁰⁵ Film 14⁵⁵ Dla dzieci 15³⁰ Jak sobie radzić z cierpieniem? 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Dok. 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Pielgrzymka Rodziny RM 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

NIEDZIELA 9 LIPCA

8⁰⁰ Pielgrzymka Rodziny RM 15²⁰ Papież Polak do Rodaków 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Aniot Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Film 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

Krótką historią 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Zaolzie 18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Królowie śródmięscia – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Jest okazja 23⁴⁵ Pogrom czy mord? 0²⁰ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Znak Orła – serial 1¹⁵ Program muzyczny 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 6 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁵ Zaolzie 12²⁵ Krótka historia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Siła wyższa – serial 14²⁰ Królowie śródmięscia – serial 15¹⁰ Szlakiem miejsc niezwykłych 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Wilnoteka 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Znak Orła – serial 17⁰⁰ Film 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Z Andrussem po Galicji 18²⁵ Naszaarmia.pl 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Ameryki 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Komisarz Alex – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Koncert 23⁴⁵ Dzika Polska – serial 0¹⁵ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Znak Orła – serial 1¹⁵ Załoga Eko 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 7 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Krótka historia 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁵ Zasmakuj w Sienkiewiczku 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Pokój 107 – serial 13²⁵ Siła wyższa – serial 14²⁰ Komisarz Alex – serial 15¹⁰ Pod Tatrami 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Koncert 16⁴⁵ Baw się słowami 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Koto historii 18²⁵ Było nie minęło 18⁵⁵ Pokój 107 – serial 19²⁵ Flesz historii 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Wiedźmin – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Wieczór Mistrzów 23⁴⁵ Dzika Polska – serial 0¹⁵ Koto historii 0⁵⁰ Magazyn z Ameryki 1¹⁰ Domisie 1⁴⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 8 LIPCA

7³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Polonia 24 11¹⁰ Halo Polonia 11⁴⁵ Z Andrussem po Galicji 12¹⁵ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁰ Wiedźmin – serial 14⁰⁵ Rodzina sama w domu 14⁵⁵ Okrasa łamie przepisy 15²⁵ Mapa ginącego świata – dok. 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Siła wyższa – serial 18⁵⁰ Widowisko 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Noce i dnie – serial 21⁵⁰ Film 23⁴⁰ Program rozrywkowy 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ Siła wyższa – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 9 LIPCA

9⁰⁰ Teleranek 9²⁰ Ziarno 9⁵⁰ Baw się słowami(2) 10¹⁵ W Krainie Baśni 10⁵⁰ Trzy Szalone Zera(2) – serial 11⁴⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 13⁰⁰ Mszy Św. 14²⁰ Turystyczna jazda 14⁴⁰ Królowa Bona – serial

15⁴⁵ Herbatka z kabaretem 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17²⁵ Polska z Miodkiem 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Siła wyższa – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Wiedźmy – serial 21⁴⁰ Film 23¹⁰ Herbatka z kabaretem 23⁵⁵ Zakochaj się w Polsce 0³⁰ Siła wyższa – serial 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Film 2⁰⁰ Wiadomości

PONIEDZIAŁEK 10 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Kulturalni PL 11⁵⁵ Podróże z historią 12²⁵ Krótka historia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Wiedźmy – serial 14²⁰ Oczy w oczy 14⁵⁰ Chiny – reportaż 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Nożem i widelcem 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Znak Orła – serial 17⁰⁰ Mój zwierzyniec 17¹⁰ Podwodne ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Nad Niemnem – magazyn 18¹⁵ Barwy szczęścia – serial 18⁴⁵ Dobranocka 19⁰⁰ Msza Św. za Ofiary Katastrofy Smoleńskiej 20¹⁵ Wiadomości – Sport – Pogoda 21⁰⁰ Przeprowadzki – serial 22⁰⁰ Polonia 24 22²⁰ Halo Polonia 23⁰⁵ Jeżeli zapomnimy o nich – dok. 0¹⁵ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Znak Orła – serial 1¹⁵ Supetkowe ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 11 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Solny skarb UNESCO 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁰ Ukryte skarby 12²⁵ Krótka historia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Noce i dnie – serial 14²⁰ Było sobie miasteczko – dok. 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Smaki polskie 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Znak Orła – serial 17⁰⁰ Dla dzieci 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Zawody w zawody 18²⁰ Zasmakuj w Sienkiewiczku 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Rozrywka 23⁴⁵ Dzika Polska – serial 0¹⁵ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Znak Orła – serial 1¹⁵ W Krainie Baśni 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 12 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁰ Zawody w zawody 12²⁵ Krótka historia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Przeprowadzki – serial 14²⁵ Widowisko 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Posmakuj Opolskiego 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Znak Orła – serial 17⁰⁰ Dla dzieci 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Przez granice 18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Królowie śródmięscia – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Widowisko 23⁴⁵ Dzika Polska – serial 0¹⁵ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Znak Orła – serial 1¹⁵ Program muzyczny 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 13 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Krótka historia 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁵ Przez granice 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Siła wyższa – serial 14²⁰ Królowie śródmięscia – serial 15¹⁰ Szlakiem miejsc niezwykłych 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Wilnoteka 15⁵⁵ Apetyt na miłość – serial 16³⁰ Znak Orła – serial 17⁰⁰ Dla dzieci 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Z Andrussem po Galicji 18²⁵ Naszaarmia.pl 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Wysp 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Komisarz Alex – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Magazyn śledczy Anity Gargas 23¹⁵ Rozrywka 0¹⁵ Apetyt na miłość – serial 0⁴⁵ Znak Orła – serial 1¹⁵ Załoga Eko 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 14 LIPCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Krótka historia 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Halo Polonia 12⁰⁵ Zasmakuj w Sienkiewiczku 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Pokój 107 – serial 13²⁵ Siła wyższa – serial 14²⁰ Komisarz Alex – serial 15¹⁰ Pod Tatrami 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Rozrywka 16⁴⁵ Baw się słowami 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Koto historii 18²⁵ Było nie minęło 18⁵⁵ Pokój 107 – serial 19²⁵ Flesz historii 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Wiedźmin – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Wieczór Mistrzów 23⁴⁵ Dzika Polska – serial 0¹⁵ Koto historii 0⁵⁰ Magazyn z Wysp 1¹⁰ Domisie 1⁴⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

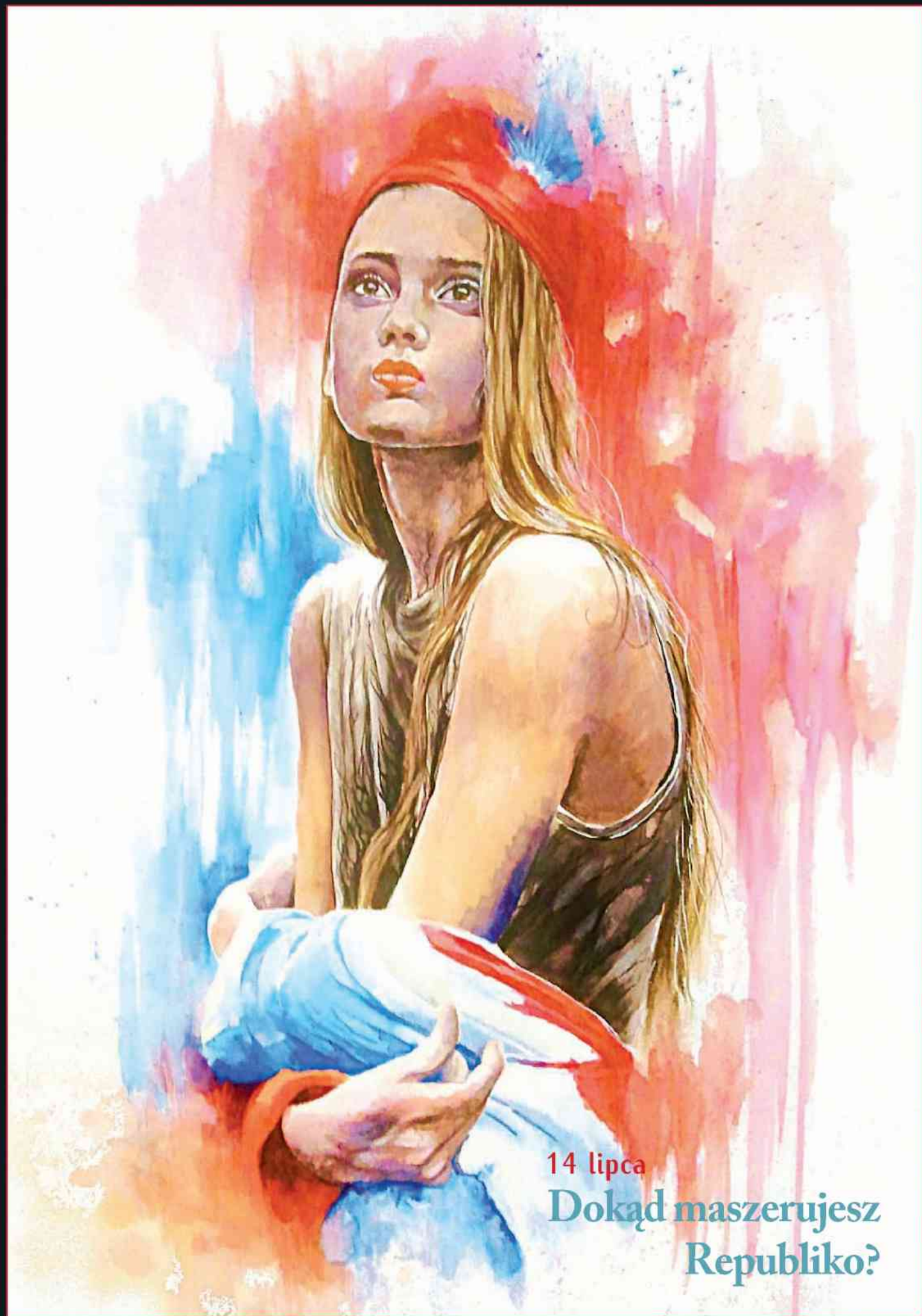
SOBOTA 15 LIPCA

7³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Polonia 24 11¹⁰ Halo Polonia 11⁴⁵ Z Andrussem po Galicji 12¹⁵ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁰ Wiedźmin – serial 14⁰⁵ Rodzina sama w domu 14⁵⁵ Okrasa łamie przepisy 15²⁵ Poznaj swoją naturę 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Siła wyższa – serial 18⁵⁰ Widowisko 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Noce i dnie – serial 21⁵⁰ Film 23³⁵ Rozrywka 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ Siła wyższa – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 16 LIPCA

9⁰⁰ Teleranek 9²⁰ Ziarno 9⁵⁰ Baw się słowami(2) 10¹⁵ W Krainie Baśni 10⁵⁰ Trzy Szalone Zera(2) – serial 11⁴⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 13⁰⁰ Msza św. 14²⁰ Turystyczna jazda 14⁴⁰ Królowa Bona – serial 15⁴⁵ Herbatka z kabaretem 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17²⁵ Polska z Miodkiem 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Siła wyższa – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Wiedźmy – serial 21⁴⁰ Film 23¹⁰ Herbatka z kabaretem 23⁵⁵ Zakochaj się w Polsce 0³⁰ Siła wyższa – serial 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

W GALERII GŁOSU KATOLICKIEGO

14 lipca

Dokąd maszerujesz
Republiko?